

Молодий Комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 5 грудня
1939 року.

№ 15 (3990).

СУБОТА

9

КВІТНЯ 1988 р.

Ціна 8 коп.



Після того, як у клубі колгоспу імені Жданова Новоукраїнського району відлунали голоси вітань керівників господарства, звернені до хліборобів, вперше за цю весну загуркотіли на полях

трактори. Разом із досвідченими механізаторами за важелями машин і комсомольці, їм також засівати майбутній урожай.
Фото В. ГРИБА.

АНКЕТА ТИЖНЕВІКА

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

Серед квітня в редакції газети планується провести «круглий стіл» із читачами та позаштатними авторами тижневика. Мова піде власне про нашу газету, про її сьогоденні успіхи й прорахунки. Хотілось би почути думку всіх бажаючих, про перебудову «Молодого комуніста», тих, хто передплачує тижневик чи купує його в кіосках.

Отже, спробуйте відповісти на запитання.

1. ПРО ШО Б ВИ ХОТІЛИ ПРОЧИТАТИ В «МОЛОДОМУ КОМУНАРІ» (НАЗВІТЬ ПРОБЛЕМУ, ТЕМУ ЧИ КОНКРЕТНУ АДРЕСУ)?

2. ШО ВАМ НЕ ПОДОБАЄТЬСЯ В ТЕПЕРІШНЬОМУ ТИЖНЕВІКУ?

Пропозиції, поради можете писати також на окремому аркуші. При бажанні вкажіть свої прізвище, ім'я, чим займаєтесь у житті, звідколи читаєте нашу газету.

Сподіваємось вашої ширості й відвертості, шановні читачі.

ПОСТАРАЙТЕСЬ ВІДПРАВИТИ СВОГО ЛИСТА В РЕДАКЦІЮ СЬОГОДНІ-ЗАВТРА.
ЖУРНАЛІСТИ «МК».

АНКЕТА ТИЖНЕВІКА

ШО БУВАЄ, КОЛИ СІМ'Ю ЗАЛИШАЄ ЖІНКА? «РІДНА КРОВ» —

8 стор.



Шо це таке — обов'язок пам'яті? Це також і те, коли на місці обелісків не зводять автокооперативів — 6—7 стор.



Інформація

Вони звикли перемагати — члени комсомольсько-молодіжної бригади верстатників Олександра Здоровця з другого механоскладального цеху Кіровоградського заводу «Гідросила». Наприклад, у трудовому суперництві з «сусідами» — комсомольсько-молодіжною бригадою М. Смолінсько-го, у заводському змаганні серед КМК, де за підсумками минулого року здобули перше місце. Нарешті, у Всесоюзному соціалістичному змаганні на честь 70-річного ювілею Великого Жовтня, за результатами якого були нагороджені Почесною грамотою ЦК КПРС. Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ.

І все ж таки, без сумніву, цей крок стане новим випробуванням для колективу: бригада включилася в республіканське змагання комсомольсько-молодіжних колективів «Темп-88», оголошене газетою «Комсомольское знамя» і присвячене наступному ювілею ВЛКСМ. Сотні молодіжних колективів республіки виявили бажання взяти в ньому участь. Мабуть, не останню роль зіграв і

«ТЕМП-88» ВИМАГАЄ ПРИСКОРЕННЯ

«призовий фонд» — 17 автомобілів «Таврія» ЗАЗ-1102 (або 5600 карбованців — на розсуд переможців), право позачергового придбання «Жигулів». І включитися в нього, на перший погляд, просто — досить було лише вирізати з газети анкету-заявку і, затвердивши її, надіслати до редакції «КЗ».

Але, обговорюючи свої можливості щодо участі в змаганні, ми зрозуміли, яку відповідальність беремо на себе, — розповідає бригадир О. Здоровець. — Тому й вирішили включитися до нього не заради кількості, а з цілком конкретною метою — перемагати. А впевненість у собі відчуваємо.

Що ж, оптимізм бригадира зрозумілий. Хіба не вселяють впевненість такі, наприклад, цифри: завдання минулого року бригада виконала на 106,1 процента, понад план вироблено продукції на 59,3 тисячі карбованців, план по продуктивності праці перевиконано на 10,2 процента.

Хоча, думається, ведучи мову про беззастовицтво колективу, не про це насамперед треба говорити. А про те, як нещодавно вся зміна прийшла в цех на кілька годин раніше — щоб поздоровити з 20-річчям робітницю Світлану Чернасову. Імениница напекла тортів, пила чай, влаштували танці — хлопці принесли хороші магнітофонні записи і вже з німнати відпочинку разом відправилися на роботу в цех. Чудовий мікроклімат —

ось що робить будь-яку бригаду колективом. І коли я перепитав про це бригадира, він, не роздумуючи, відповів:

— Секрет в нашій дружбі, у загальній зацікавленості, в тому, що у нас майже немає тих, хто працює від дзвінка до дзвінка і більше його нічого не цікавить.

Про темпи роботи бригади свідчать такі показники: якщо у 1980-му році за добу тут обробляли півтори тисячі об'єктів на НШ-50, то тепер — 2150.

Але «Темп-88», думається, передбачає нові рубежі і нові швидкості. Взагалі, істотна відмінність «Темпу-88» від десятиків попередніх змагань бачиться не тільки в не стільки у незвичайних призах і нагородах, а, в першу чергу, в тому, що суперницьтві розпочинається у відповідальний період перебування нашої економіки Олександр Здоровець погоджується:

— Справді, колектив, якщо він сподівається на високі результати, повинен не чекати, а сам сміливо реалізовувати переваги нової форми господарювання. І, звичайно, змагання кращих колективів республіки — чудовий привід подивитися, як це роблять інші. Втім, і в нас у бригаді є в кого почитатися — маю на увазі професійну майстерність Л. О. Ткаченко, Н. І. Діа-ної, Г. І. Данилової, В. Сто-янова, В. Кирилової, І. Ні-кітіної. На них, вірніше, на те, як вони швидко і вміло передаватимуть секрети майстерності іншим — наша надія.

М. МЕДВІДЬ.

КМК проходників Е. Г. Александрова з шахти імені Ленінського комсомолу міцно утримує першість у змаганні серед однорідних колективів ВО «Олександрівугілля», присвяченому наступній Всесоюзній партійній конференції та 70-річному ювілею ВЛКСМ. Нині бригада успішно веде проходку конвейрного штрека № 51. Тільки в першому кварталі КМК пройшов понад план 100 метрів гірничих виробок.

ІНІЦІАТИВА НА-ГОРА

Бригада Александрова однією з перших підтримала ініціативу передових КМК галузі — завершити виробничу програму року до річниці дня народження комсомолу. Гідно наслідують новаторів зміна молодого гірничого майстра Олександра Осечного, ланки Сергія Маркова та Віктора Бондаренка.

В. ЧЕБИШЕВ,
гірничий інженер.

ЗВЕРНЕННЯ

учасників XXVI обласного зльоту трудових об'єднань школярів до всіх учнів, керівників господарських підприємств області.

Ми, учасники обласного зльоту трудових об'єднань школярів, закликаємо всіх учнів області готуватися до творчої праці в народному господарстві, дослідницького пошуку, всього нового і прогресивного, берегти і примножувати соціалістичну власність, багатства рідної природи. Пройде не так багато часу, і кожен з нас вибере свою єдину дорогу в трудове життя, стане в ряди робітничого класу і колгоспного селянства.

А зараз наш обов'язок допомогти старшим на польових роботах, у створенні хороших кормових баз для забезпечення високих показників у розвитку тваринництва, висаді великої рогатої худоби, замінити нагороджені руки наших матерів на молочнотоварних фермах у літні місяці.

Необхідно, щоб кожен з нас проявив пошун в праці, щоб виробничі бригади, навчальний цех стали лабораторією, а наша технічна творчість і сільськогосподарське дослідництво знайшли своє застосування.

на в заводських корпусах і на колгоспних полях.

Ми звертаємося до всіх господарських керівників області. Члени трудових об'єднань школярів можуть багато допомогти у вирішенні продовольчої проблеми, простих операцій в промисловому виробництві, благоустрої наших міст і сіл.

Але сьогодні цього мало. В період радикальної реформи економіки нам, учням, необхідно на практиці перевірити основи економічних знань, які дають нам у школі, придбати навички організації рентабельного шкільного виробництва, вияснити, які складники входять у поняття «прибуток».

Наші ради командирів і бригадирів готові до цієї роботи. Потрібна ваша підтримка, дорослі і досвідчені керівники. Підтримка не на словах, а матеріалізована у справах.

Потрібна земля — для організації бригадного під'яду і розвитку дослідницької роботи, потрібні тваринницькі ферми — для впровадження орендного під'яду, потрібна техніка, літні торговельні лотки — для реалізації своєї сільськогосподарської продукції, потрібні навчальні цехи, кооперативи, які випускали товари народного споживання на базі шкільних майстерень. А найголовніше — нам потрібне замовлення, потрібна робота суспільно значима і оплачувана.

Ми закликаємо розгорнути соціалістичне змагання передових об'єднань школярів під девізом «Шкільний господарюнок не перспектива, а реальність!».

Будьмо ж гідними високого звання господаря рідної землі.

Учасники XXVI обласного зльоту трудових об'єднань школярів.

13 квітня відбудеться традиційний обласний День поезії. Вірші місцевих поетів звучатимуть у цехах і клубах, аудиторіях і учнівських класах. Перед любителями красивих слів зчитуватимуть професійні митці і початкуючі поети.

АНОНС

В цей день члени Кіровоградської молодіжної літстудії «Сівач» зустрінуться з молодими робітниками, студентами і учнями обласного центру. Свої твори читатимуть Валерій Сорокін, Роман Любарський, Петро Селецький, Сергій

Синьок, Анатолій Курганський, Лариса Калужна та інші.

Поезії патріотичного звучання, рядки інтимної лірики і гуморески галтуватимуть дзвінкоголосі програму цього весняного свята, яке

проходить у день народження нашого славетного земляка, пролетарського поета Дем'яна Бедного. Отож запрошуємо всіх шанувальників поетичного слова взяти у святі найактивнішу участь.

Антоніо Вівальді і праведна мить натхнення

Кілька рядків із програми: «Реквієм» (1888 р.), який сьогодні прозвучить у цьому залі, являє собою твір, де дивовижно переплітаються риси найдревнішого жанру, що ведуть свій початок з минулого тисячоліття

ліття і хронологічно близької нам мови раннього імпресіонізму».

Це — про «Реквієм» французького композитора Габрієля Форе, що пролунав минулої неділі в актовому залі педагогічного інституту імені

О. С. Пушкіна. Його виконавці камерний хор під керівництвом Ю. Любимовича, солісти Р. Валькевич та В. Страт'єв, камерний оркестр обласної філармонії. Перше виконання цього складного і невідомого широкому пуб-

ліці твору відбулося під час заключного концерту, присвяченого пам'яті Генріха Нейгауза. Крім «Реквієма», у концерті звучали уривки з творів Антоніо Вівальді, зокрема — його знаменитого концерту для

флейти з оркестром «Ніч» (соліст В. Залевський), концерту для струнного оркестру ре мінор, а також концерту для двох скрипок з оркестром Й. С. Баха (солісти Н. Хилобокова та М. Корсунський), арія Дідони з першої класичної англійської опери Генрі Перселла «Дідона і Еней» у ви-

конанні дипломанта республіканських конкурсів Р. Валькевич.

Музика ця звучала на честь видатного музиканта Генріха Густава Нейгауза. Виручка від концерту перераховується у Радянський фонд культури.

Л. КАРИМОВА.

СУБОТНИК

Старт на

будмайданчику

Всесоюзний комуністичний суботник у студентів КІСМУ розпочався за тиждень до 16 квітня. У вузі створено комсомольський штаб, який чітко визначає фронт робіт для всіх факультетів, академічних груп. На сьогодні перші і другі курси вже відрпортували комітету комсомолу, що із трудовим завданням впоралися.

Молодь працювала на будові профілакторію, очищала від сміття дороги, розчищала парк, копала траншеї під телефонний кабель.

16 квітня всі студенти вийдуть на роботи по благоустрою вулиць і парків міста.

Наш кор.



Хто вже спробував подорожувати, більше не йти і не їхати кудись не зможе. Чому? Найкраще розпитати ось цих школярів з обласної станції юних туристів і їхнього керівника О. В. Колотуху, які у дні березневих наїхали побували у Туркменії. Як ішли декілька днів по пустелі без води (вона була у флягах, але пити не варто, бо тоді хотілося б ще більше) при 20 градусах тепла, як, може, і тягли до землі десь десятиліграмові у дівчаток і шістнадцятиліграмові у хлопців рюкзаки, як зачарував усіх хребет Копетдаг («Кольо-

рові гори»), де справді можна побачити 8—9 колярів, як йшли по барханах, пливли по Каспію на паромі... Це не перший їхній похід. Він став продовженням традиційних походів місцями бою і трудової слави. Партизанські стежки Чорного лісу у Знам'янському районі, Зелена Брама, місця боїв кримських партизан, а тепер — все пов'язане з долею 26 бакинських комісарів. Кіровоградські школярі відвідали меморіальний комплекс у Баку, місце ув'язнення бакинських комісарів, побували на місці розстрілу на роз'їз-

ді № 117, зустрілися з трудівниками колгоспу імені 26 бакинських комісарів у кишлаку Даната.

Так що спогадів школярів з Кіровоградської середньої школи № 31 вистачить. Тим більше, що свій фотограф О. ГРИБ зробив ці знімки.

9 квітня 1988 року

БІЛЯ книг, які рівними рядами були розкладені на полиці в підсобці магазину «Книги» в центрі міста, стояли консерви. Та такі, що їх, шановний читачу, ми дуже рідко бачимо в продажу.

— Звідки таке багатство! — запитуємо завідувачу книгарню Любов Андрієвну Ханенку.

— Це продукти Ганни Донченко, нашого продавця.

Ганна відрубала різко:

— У ресторані купила.

— В якому! — цікавиться.

— Мені з Харкова знайо-

вється. І чим тільки не прикраються: «маємо право», «інструкція дозволяє».

Істини з консервами і відкладеними Ганною Донченко книгами ми не встановили. Надто брехливою (не можемо інакше сказати) виявилася дівчина. Правду не казала... Хоча, віддамо їй належне, погодилася: правила радянської торгівлі порушувала. Мабуть, не вперше...

Усього в списку опинилося більше 50 книг. Сюди не ввійшли книги з чималого стосика, що призначався, за словами завідувача, для дитсадка «Сонечко». Ніяки-

йшли й сліди кишинівського походження «Анжелік»: один том був випущений у Таджикистані, другий — у Каракалпакії...

ЧАС від часу ми виходили з підсобки в торговий зал і кілька разів виявляли на попередньо вивчених вітринах примірники дефіцитних видань, яких ще кілька хвилин тому там і не було. Одна книга особливо кинулася у вічі

— Любов Андрієво, була у вас «Очень страшная история» Анатолія Алексіна!

— Ні, не було.

— Так ось же вона, в залі лежить...

фіцит, який на вісімдесят процентів викликаний недостатніми тиражами стійко популярних книг і невідповідно великими — видань «сірих» і «на любителя».

У ПРОМИСЛОВИМУ магазині № 35, коли туди навідалися, хорошого товару, як мовиться, було негусто. Це — на вітрині. А от у підсобках...

Нам важко уявити, чому між чоловічими сорочками опинився імпортований дитячий костюмчик. В іншому місці, теж між сорочками, «сховався» чоловічий костюм, знову ж таки імпортований. Нам важко уявити. А продавцям?

— Не знаю навіть, як ці речі опинилися між сорочками. — Я їх не ховала, — бідалася Наталя Анатоліївна Удот, продавець відділу чоловічого одягу. — Можливо, це напарниця відкла-

ла. Подібне довелось нам чути і від продавця відділу взуття Лариси Самброс.

Дівчина «дивувалася», чому туфлі (знову — імпортовані) перемістилися з відділу для покупців місця на те, яке доступне тільки для працівників прилавка. І в котрий уже раз слухали: «Я не винна, нічого не знаю, можливо, це зробила напарниця».

Напарниці, звичайно, були вихідні.

На день раніше від перевірки магазину ми мали змогу почути різкі і навіть обурливі слова від Наталки Мостової і Вікторії Зосимової. Ці продавці взяли від своєї знайомої шапку за 104 карбованці і пообіцяли продати. Як стверджувала продавець Олена Смоковська, подібні шапки в цей магазин не надходили, але вона бачила їх у Москві. Виходить, магазин можна використовувати як бюро добрих послуг. Що то значить — знайомство...

Олена Смоковська, бачачи, як із-за лантуків у складському приміщенні витягли зимову дитячу шубу, плаття, наслідуючи своїх колег, розводила руками: «Не знаю, звідки це». «Не знала» продавець, як дві дитячі куртки слід оформляти в кредит, а щоб їх не побачили під прилавком, швидко почепила на вішалку.

Тут же, на привокзальній площі, розмістився магазин «Маяк», де торгують трикотажем, галантереєю та парфюмерією. У момент нашого приходу було в ньому спокійно, покупців не дуже багато, очевидно, тому, що на вітринах те, що і всюди, лише вибір сумок у краший бік виділяється. Не минає, однак, і півгодини нашого перебування в підсобках, як торговий зал набуває вигляду білетних кас у розпал курортного сезону. «Викинули» болгарський шампунь, одержаний, як пізніше з'ясуємо, вчора.

Запитують у покупців Люди Калмаз і Галини Петрівни Гетман, чи торгували цим товаром день тому:

— Ні. Сьогодні тільки почали. Вчора шампунь не бачили.

КІЛЬКА флаконів шампуню і дезодорант тієї ж болгарської фірми «Фармахим» знаходимо і в ящику підсобки, де зберігається трикотаж. Тут же й коробочка з шістьма пляшками вітчизняного шампуню з хною. Можна було б погодитися, що продавці купили його для себе, якщо це не був товар, якого на при-

лавках у даний момент не було. А коли був! «Точно не пригадаємо».

«Для себе» купила продавець Тетяна Колодяжна і два («на вибір, який сподобається») шкільних ранці. Один із них, виробництва НДР, такий, як на вітрині, на ярлику — поставлена від руки ціна. У іншого, румунського, етикетка без найменших ознак вартості. І ні найменших ознак присутності цього розкішного на вигляд ранця у вільному продажу.

Знайшлися в підсобці й трикотажні виробы, які, принаймні, побачити можна хіба що у відділах, де вони відпускаються за макулатуру й інший утиль...

Також «макулатурним», але викладеним у кінці березня в Кіровограді «для всіх» індійським велюровим джемперам з аплікацією, (тут у продажу відсутнім) було відведене затишне місце під полицями на підлозі. Хай би один ту-ди «упав», як сказала Тамара Нагорна, але чотири? Разом із забутим широкими масами покупців олімпійським шерстяним костюмом?

Дамську кофтинку виробництва НДР (теж, як ви здогадалися, в залі відсутню), нікуди й не ховали, лежала собі на столі. «Знайомо просила продати, каже, на базарі купила, так ми лишили, бо засумнівалися в ціні...».

А якщо не засумнівалися, то, вважай, сплавив би, як колеги з сусіднього магазину одержану з рук шапку...

У ПАРФЮМЕРНОМУ відділі знайшлися недоступні тим, хто був тоді в магазині, різькі одеколон «Айсберг» і дві упаковки крему для бритья «Міф». «Я б охоче дещо купив!», — сказав між іншим один із членів рейду, і продавець Тамара Нагорна, котра до того примовляла «Хтось приховав, а влетить мені», моментально ожила: «Якщо купувати, то не писати!».

Про якість поліпшення

якості і розширення асор-

тименту одягу, взуття, га-

лантереї, парфюмерії якось

незручно й говорити, па-

м'ятаючи повальну відсут-

ність у недавні часи то губ-

ної помади, то зубної пас-

ти, то колготок. Роками

пиняли у вітринах дамські

берети, а як увійшли в мо-

ду, промисловість завалює

крамниці капелюшками

зразка 1980 року...

То що, в існуючій обста-

новці потаємні полиці в

підсобках неминучі?

Рейдова бригада «МК»:

В. БІЛОГОЛОВИЙ — опер-

уповноважений відділу

боротьби з розкрадан-

ням соціалістичної влас-

ності Знаменського мі-

ськрайвідділу внутріш-

ніх справ, І. УЯНДІВ —

старший інспектор служ-

би охорони громадсько-

го порядку лінійного

відділу внутрішніх справ

станції Знаменська, Н. ДА-

НИЛЕНКО, Ю. ЯРОВИЙ —

спецкори «Молодого

комунар».

М. Знаменська.

у записник
комсорга:
від А до Я

ЯК ПРОВЕСТИ РЕЙД «КП»?

Мета рейду «КП» по перевірці роботи підприємств торгівлі і громадського харчування — виявлення недоліків і вжиття на місці заходів з метою їх усунення, здійснення контролю за виконанням критичних зауважень.

При перевірці варто звернути увагу на:

1. Справність ваговимірних приладів, наявність контрольних ваг. Контрольна перевірка встановлює правильність видачі товарів і продукції підприємствами громадського харчування чистою вагою і повною мірою, правильність ведення обліку товарів.

2. Організацію постійної торгівлі різноманітними продуктовими товарами і своєчасне їх завантаження із баз оптової торгівлі, наявність в магазинах затвердженого асортиментного мінімуму товарів.

3. Дотримання строків зберігання і правил реалізації продуктів у магазинах, якості реалізації товарів і приготування страв.

4. Участь комсомольських організацій, КМК у вивченні пропозицій, реагування на скарги, висловлені покупцями на адресу працівників прилавка. Звернути увагу на практичні заходи, що вживаються адміністрацією, первинною комсомольською організацією для залучення молоді і закріплення її в підприємствах торгівлі та громадського харчування.

5. У магазинах промислових товарів варто перевірити: відсутність фактів приховування товарів підвищеного попиту, дотримання працівниками прилавка правил відпускання товарів.

На підприємствах громадського харчування слід встановити, чи своєчасно забезпечуються вони необхідними доброякісними товарами із врахуванням сезонності, поцікавитися станом і експлуатацією холодильного і технологічного обладнання, впровадження прогресивних форм обслуговування.

6. На базах і складах перевірити дотримання графіку централізованого постачання товарів у магазини.

7. У кожному перевіреному підприємстві (магазині) необхідно скласти й залишити письмове зауваження. З питань, які потребують втручання місцевих органів, слід внести пропозиції в районні, міські комітети народного контролю.

8. Рейди штабу «Комсомольського проєктора» на підприємствах торгівлі і громадського харчування повинні проводитися з урахуванням їхніх особливостей.

МАКУЛАТУРНА КОФТА

З ВІТРИНИ — ПОКУПЦЕВІ. А КОМУ З ПІДСОБКИ?

мі привезли, — почули нову її версію.

— Хто!

— Хлопці з Молдавії...

Вже дещо пізніше, коли біля сумочки Ганни побачили вісім відкладених нею книг «для знайомих», ми дізналися, що фінський сир і ленинградські шпроти, ковбасу і згущене молоко, м'яко кажучи, їй принесли в подарунок за прекрасне обслуговування.

Що це за «обслуговування», здогадатися неважко. Хай вже вибачають продавці, але можна впевнено казати — між ними всіма (з продуктивних і промислових товарів, книгарень...) існує солідарність. Щось схоже — ти мені одну річ відклади, я тобі — іншу. Подивіться на цих дівчаток хоча б у Кіровоградському УТО. Кожна — як лялька вдягнута. Ні, ні, нема в цьому, звичайно, нічого поганого. Хай вдягаються.

Але — нехай не йдуть до колег із сумками в той час, коли за дефіцитними речами — багатометрові черги. А продавці швидко отоварюються. Це в них, як належне. Не вірите? Приди-

ми документами, це, однак, не підтверджувалося, а коли ми одну з цих книг показали продавцю Ганні Донченко, вона сказала, що видання цієї серії для садочків не йдуть, чим поставила завідувачу в негарне становище.

У далекому кутку на верхній полиці лежало з десяток книг, які нині ходять в основному лише в обмінних відділах книжничних магазинів. Завідувача відхрестилася від цієї бібліотеки: то, мовляв, книги продавця Т. Зеленської, якої сьогодні нема на роботі.

Відсутній Зеленській написали й дві «Анжеліки» А. І. С. Голонів. Ці твори серйозна критика вважає майже бульварною літературою, але за них можна вимінити практично що завгодно.

Дві ідентичних «Анжеліки» Аня взяла на себе. «Виміняла у хлопців». Як їх звали й хто вони, не знаю. З Молдавії ці книги привезли...

Слідів обміну через відповідний відділ магазину ми не знайшли. Як не зна-

— Не вмію я, видно, керувати людьми, — весь час бідалася завідувача. — Подам заяву на розрахунок... Скільки разів казала дівчатам — не тримайте нічого в підсобках!

Т. Зеленська наступного дня без тіні спантелічення пояснила, що виявлені нами книги назбирала для себе й для сестри за кілька місяців, але не викупила, бо не було грошей...

Сума там, до речі, була в межах пари десятків карбованців. І взагалі, притримана література, за винятком кількох екземплярів (наприклад, «Три повісті о Карлссоне») була не з тих, якою спекулюють. На дитячих казочках, брошурках, кухонних рецептах, господарських порадах не забавлялися. Але вільно їх не купили, і та ж Т. Зеленська на наше запитання, що з дефіцитом за останні місяці було в продажу, згадала лише Кассію. Одного-єдиного. Були й пояснення, що книги підвищеного попиту тримаються й для заохочення покупців книжкової лотереї. Та «лотерейний» набір був куди менш вражаючим, ніж підсобочні записки. Пущені в продаж, вони були розібрані за 10 хвилин.

Відвідувачі магазину Ольга Шатковська і Ніна Тихонівна Макарчук раділи:

— Часто заходимо до книгарні, але подібної літератури у вічі не бачили. Навіть не думали, що в Знаменці бувають такі прекрасні книги.

Що ж, як бачимо, бувають. Тільки липнуть вони до рук продавців, їхніх знайомих і, як самі відвідувачі магазину підтвердили, майже не з'являються на прилавку.

МИ не раз чули від продавців: «А що, як я тут працюю, то не можу взяти собі щось кращеньке!». У народі узагальнено й грубуватиме про це кажуть «хто що везе, той те й гризе». Звичайно, продавець може купити собі будь-яку річ. Якщо є гроші. А як нема? Тоді, як і всі — чекати кращих часів, щоб не звинуватили в приховуванні чи притриманні для «своїх» людей.

Зрозуміло, треба говорити, і багато, про нестачу багатьох товарів, їхню низьку якість, що й породжує акціотаж довкола елементарних речей. Особливо боляче спостерігати книжковий де-



ВІДУКИ, які надходять в редакцію газети на публікацію «Своя мова — чужа?» — це крапля, це мізер від того, що відчуває кожен в своїй душі, не зважаючи на вік, професію, посаду та національність. Бо ця проблема торкається не тільки проблеми української мови у Кіровограді, а й на всій території України, і не менш гостра в деяких інших республіках. Не тісно себе інюзією, що в російськомовних школах учні ставляться краще до російської мови, ніж до рідної. Школярі здебільшого слабо знають і граматику, і мову класиків свого народу. Не знають історії розвитку культури, традицій. І найстрашніше, що — не бажать знати. Це біда нашо-

не заради покаяння

СЛІД ВИЗНАТИ НАМ ПОМИЛКИ
В ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОМУ
І ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДІ

ро суспільства на даному етапі розвитку, це є результат прорахунків наших ідеологів.

Ми бездушно колись закликали: «Відречемося від старого світу...». І відреклись від церкви, від віри, від мови, від традицій народу, від усього взагалі. Ми стали «супер-інтернаціоналістами», які не знають і не шанують ні своїх звичаїв, мови, культури, традицій, ні звичаїв та культури інших народів. Коріння нинішньої ситуації лежить значно глибше, воно досить щедро підживлюється й надійно захищається уже скільки десятиліть.

Питання мови, як слушно зауважив поет Борис Олійник в телепередачі «Позиція», повинно бути прерогативою Уряду, а не окремих громадян суспільства. А це означає, що скільки б ми не соромили окремих людей, які цураються рідної мови, які не дозволяють своїм дітям відвідувати українськомовну школу, вивчати рідну мову, культуру, історію, спадщину свого народу, скільки б ми не ганьбили їх — ми нічого не змінимо до того часу, поки не займатиметься цим питанням Уряд. Бо це справа, повторюю, не окремих осіб, а Держави! А звідси випливає, що в Конституції Української РСР потрібно поновити статтю про те, що державною мовою на території України є українська мова (бо що то за член Організації Об'єднаних Націй, який не має національної мови?), слід поновити викладання в навчальних закладах українською мовою, у містах відкрити школи з українською мовою навчання, залишивши школи з мовою навчання інших національностей тільки там, де це продиктовано необхідністю. І тоді у Генріха Боровика не буде підстав стверджувати, що народ сам відмовляється від своєї мови, культури, спадщини. У нас стільки непоправного лиха та злодіянь скоєно від імені народу, що слова «...йдучи назустріч побажанням народних мас...» сприймаються, як глум.

Величезної шкоди у розвитку національної мови та культури завдала висунута в період застою шкідлива концепція створення «спільності — радянський народ», без націй з єдиною соціалістичною мовою і культурою. Мимоволі викоплюються риторичні запитання: скільки ж можна експериментувати в масштабах націй, народів, народностей? Хіба так швидко забулись уроки теорії про перевагу арійської нації? Доки будуть зневажатись об'єктивні закони розвитку суспільства, економіки?

В. І. Ленін підкреслював негативне ставлення марксистів до примусового насадження мови пануючої нації в капіталістичних країнах. Демократична держава, писав В. І. Ленін, «...безумовно повинна визнати повну свободу рідних мов і відкрити усілякі привілеї одній із мов». (Повне зібрання творів, 5-е видання, т. 25, с. 71—72). І це закріплено статтею 34 в Конституції Української РСР словами: «Громадяни Української РСР різних рас і національностей мають рівні права. Здійснення цих прав забезпечується політикою всебічного розвитку і зближення всіх націй і народностей СРСР...». Саме зближення, а не заміна однієї мови іншою! Збагачення мови шляхом запозичення слів і виразів, а не підміною її! Але не досить визнати право на рідну мову, а й необхідно ще створити умови, за яких це право могло б бути реалізованим. Реалізацію цих прав повинен забезпечити Уряд, проводячи політику у відповідності до Конституції СРСР та Української РСР.

Помилки минулого слід визнавати не заради покаяння, а, щоб виправити їх, щоб не повторити цих помилок у майбутньому. Зараз те, що ми спостерігаємо і робимо з українською мовою та культурою в Кіровограді, та й на усій території України, інакше не назвеш, як русифікація у гіршому варіанті. Бо зникають обидві класичні мови, оскільки мову, якою розмовляють зараз в Кіровограді, аж ніяк не можна назвати російською. Швидше — суржик. На шляхах, будинках державних установ, вулицях міст і сіл, зупинках міського та міжміського транспорту зникають написи українською мовою. У магазинах шкільних товарів все частіше не знайдеш зошита, а тільки «тетрадь», немає заготовок розкладу уроків, а в «крас-писанні»... Перелік таких дрібниць безмежний. Але ось вже й не дрібниці, коли в українськомовній школі урок з математики, географії чи хімії ведеться російською мовою, а дирекція на це заплічує очі, більше того — заохочує до цього кроку й інших предметників. Шкільна стінна преса, газети, транспаранти, стенди, наочне приладдя та інше виконане російською мовою.

Людам, які не цураються рідної мови, шанують національні традиції, вивчають архівні документи — наклеюють ярлик «націоналісти». То тут не тільки

Більше півроку минуло з часу публікації в газеті статті «Своя мова — чужа?». Тоді вперше нашою газетою порушилось питання про зневажливе ставлення учнів, батьків до рідної мови. Звідтоді опубліковано чимало відгуків. Але листи не перестають йти від читачів. Нову хвилю читачької пошти викликала стаття «Грінвуд на Ковалівці» (6 лютого цього року), де йшлося про вивчення української мови в дитячих садках обласного центру.

Читацькі думки, відгуки, пропозиції складають цю сторінку. На жаль, опублікувати всі листи ми не маємо змоги. Однак усе найважливіше, найсуттєвіше згодом буде використано в огляді читацької пошти відділу учнівської молоді й соціальних проблем.

КУДИ Ж ЗНИК ЛИС МИКИТА?

Познайомився з міркуваннями С. Овчаренка («МК» за 27 лютого): діти могли б у дитячих садках вивчати українську мову, але ж, мовляв, в українській дитячій літературі немає творів, рівноцінних «Дяді Стюарту», «Пікарю Айболіту». Звичайно, згадані твори С. Михалюка, К. Чуковського, що й казати, — чудові твори. Можна назвати ще багато російських письменників, які залишили дітям прекрасні вірші, поеми, казки. Однак, не погоджуюсь, що рівноцінних зовсім немає в українській літературі. А «Лис Микита» І. Франка, а «Явочина книжка» Н. Забіли, а «Цар Плаксий і Лоскотон» В. Симоненка, а «Як Барвінок і Ромашка у вирії літали» Б. Чалого...

Це найвідоміші твори, які прийшли на думку. Загляньмо ж у тригному «Антологию української літератури для дітей», видану у «Веселлі» три роки тому: «Загалки і відгалки» Л. Глібова, «Співоповідки» С. Руданського, «Придабашки» Ю. Федьковича, «Сміховипки» С. Воробкевича, казки «Коли ще звірі говорили» І. Франка, дитяча п'єса-опера «Коза-дереза» Дніпрової Чайки. Назвав лише окремі твори й письменників дожовтневого часу, які багато зробили, аби маленькі читачі серцем доторкнулися до рідного слова, навчилися любити, шанувати, розуміти душу

народу, пишати скарбам його духовного генія.

А скільки творів для малюків написали радянські письменники — О. Кошленко, О. Донченко, Н. Забіла, М. Пригара, І. Нехода, В. Бичко, О. Іваненко, П. Воронько, М. Стельмах, В. Чалий, В. Несетайко, М. Сингаївський... Усіх не злічити. Можу впевнено сказати: можливості української радянської літератури в справі виховання дітей величезні.

Інша справа, якими тиражами виходять ці твори, адресовані дітям, чи доходять вони в дошкільні заклади. І все ж це можна пояснити (а тим більше виправдати) космополітичну практику ряду керівників і педагогічних колективів дитсадків обласного центру. Будемо вважати це результатом довготривалого застою, коли прагматизм у всіх сферах соціального життя брав гору над совістю.

Аж ніяк не можу погодитися, що стаття «Грінвуд на Ковалівці» викликає невдоволення. У мене вона викликала пекучий біль. З правильних інтернаціоналістських позицій автор ставить питання: як зробити, аби українськоросійська двомовна культура визначала сучасне обличчя кожного, хто живе на Україні?

В. КАЮКОВ,
вчитель.

м. Кіровоград.

сам відречешся від рідної мови, а й дітям закажеш її вивчати, якщо хочеш атриматись на відповідній посаді і дітям не скласти труднощів у майбутньому їхньому житті.

А що діти! Якби їх не понукали вчити фізику, математику, хімію, то й ці предмети вони б не вчили, бо легше нічого не робити — така психологія дитини. Її порив до доброго вистачає на один-два рази, а без зовнішнього спонукання та підтримки й уваги ці пориви зникають самі по собі. Усе, без винятку, потребує до себе уваги. У питаннях же національного виховання ця увага повинна бути особливо делікатною, щоб, розвиваючи інтерес до рідної мови, культури, історії, народних традицій, не погасити поваги до мови і культури інших націй та народів.

Не буду повторювати загальновідомої істини, що знання мови та культури інших націй збагачує саму людину і культуру тієї нації, до якої вона належить. Я повторю лише слова, сказані багатьма великими людьми в різні епохи і часи в різних варіантах, але зміст їх один: «Хто не навчиться шанувати свого, той не здатний оцінити чужого!». Це — золоті слова, бо все пізнається у порівнянні, а коли у тебе немає точки відліку для порівняння, то залишається одне — повторювати з чужого голосу. Бездумно, без усвідомлення, без вникнення в зміст того, про що йде мова. Тобто, такій людині відведена роль папуги, тому саме такі люди найперше попадаються на гачок шовінізму. А діти, яких в дитинстві навчили зраджувати батьківське, ставши дорослими, легко зраджуватимуть усьому, бо в їхні душі не закладено поняття святого — його замінить байдужість. Над цим не можна не замислюватись, бо наслідки байдужості неважко передбачити, маючи певний досвід з уроків історії розвитку людства.

П. МЕЛЬНИК,
доктор технічних наук, доцент Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування.

НАЧЕ МИ Й НЕ УКРАЇНЦІ!

сідання — все це проводиться російською мовою. Далі вуз, технікум, ПТУ — російською мовою.

Я, наприклад, не пам'ятаю, коли останній раз дивився по телевізору чи в кінотеатрі фільм українською мовою. Наче ми живемо не на Україні і самі не українці. Яка ж може бути наша українська культура в майбутньому, якщо ми в своєму повсякденному житті й на роботі з нею не зустрічаємось?

В моїй сім'ї ми тільки вдома розмовляємо російською, бо і я, і жінка працюємо на заводі — там все російською. Старший син також на заводі. Молодший син ходить в школу — школа з російською мовою навчання. Отакі справи. Виходить так, що в нас мова основна — російська, а українська — це якийсь придаток.

В. ТОМАЧИНСЬКИЙ,
м. Світловодськ.

ОДНА ДУМКА

Про те, як освітяни Кіровського району обласного центру перебудовують свою роботу в світлі постанови ЦК Компартії України «Про заходи щодо реалізації в республіці настанов ХХІІ з'їзду партії, січневого (1987 р.) Пленуму ЦК КПРС у галузі національних відносин, посилення інтернаціонального і патріотичного виховання населення», йшла серйозна розмова на спільному засіданні викладачів української мови і літератури загальноосвітніх шкіл і закладів дитячих дошкільними закладами.

На нараді виступили секретар райкому партії Л. М. Пилипенко, член Спілки письменників СРСР, відповідальний секретар обласного відділення Спілки письменників України, доцент Кіровоградського педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна В. Є. Панченко, відмінник народної освіти УРСР, вчитель середньої школи № 13 В. І. Каюков, вчителі СШ №№ 20, 25 — В. М. Кудінов, С. О. Колісник, завідувачі дитячими садками №№ 56, 3 — В. М. Кердіваренко, А. М. Степанова.

Учасники засідання висловили конкретні пропозиції щодо поліпшення навчання дошкільнят і школярів рідній українській мові, піднесенню її престижу в районі й місті. Національно-російська двомовність має стати передусім реальним виявом духовності майбутніх громадян країни — така одностайна думка учасників наради, яка відбулася в залі засідань Кіровського райкому партії.

Т. ДЕМЧЕНКО,

методист Кіровського районного відділу народної освіти.



Порівняно недавно історики вважали, що на сибірській землі немає друкованих і рукописних джерел. Однак вже перші експедиції дослідників розвіяли цю думку. Сучасні мініатюрні книги також вважались рідкісними виданнями.

Фото А. ПОЛЯКОВА. (Фотохроніка ТАРС).

9 квітня 1988 року

— НАЗВІТЬ одного-двох комсомольців з числа виборного активу, котрі б під час ділових розмов пропонували: «Я міг би допомогти випустити «Комсомольський прожектор». Або: «Бажаю перевірити виконання рішень про поліпшення внутрішньої роботи». — З таких запитань я нерідко розпочинаю розмови з секретарями райкомів та міськкомів комсомолу, ватажками первинних.

Майже всі вони розводять руками: «чого не було, того не було...».

Обираючи свого товариша в комітет, комсомольці розраховують на його активність. А ще, як відомо, нервовий орган повинен спиратися на колективну думку, яка, за словами В. І. Леніна, супроводжується найточнішим встановленням особистої відповідальності кожної особи за точно визначену справу.

Виборний актив

У Кіровоградському міськкомі, наприклад, конкретно за кожну ділянку роботи відповідає обраний до його складу комсомолец. Проте, активно працюють не всі. Скажімо, Валерія Шмат повинна бувати на комсомольських зборах у закріплених за нею первинних. Та даремно там її чекають. Не була в жодній. За явні недоробки в міськкомі комсомолу з В. Шмат, як мовиться, суворо не поспитали. А варто було б.

Посилаючись на деякі свої спостереження, зауважу: серед стягнених накладених на членів ВЛКСМ, у тому числі й виборного активу, немає жодного за невиконання комсомольських доручень. Хоча подібне — не в новину.

Необхідно думати і про рівномірність завантаження активістів. Всі заходи повинні проводитися в неробочий час. А що ж насправді? Одну людину обирають одночасно консоргом бригади чи ферми, у члені комітету комсомолу, до складу райкому комсомолу, не накупи про інші громадські доручення. От вона й «розривається», звісно, прагне вистигнути скрізь. Та чи встигає вона вирішити справи в неробочий час? Звичайно, ні.

Перший секретар Новомиргородського райкому ЛКСМ України А. Стоян не випадково назвав комітети комсомолу колгоспів імені Куйбишева, імені ХХІІ з'їзду КПРС та інші, яким бракує творчості в роботі, такими, де не ведеться справжня робота з виборним активом. Добре, якщо, назвавши недоліки, райкомівці на цьому не зупиняться, а конкретними рекомендаціями і порадами по кращій організації роботи з активістами допоможуть цим комітетам ліквідувати недоробки.

Під час минулої звітно-виборної кампанії значно оновився виборний актив. Його члени, як ніхто інший, потребують допомоги: хоча б у навчанні. Тут заслуговує поширення ініціатива деяких райкомів і міськкомів комсомолу, які проводять ділові ігри по перевірці виконання тих чи інших доручень, підготовці та проведенні зборів спільчан, аналізу проблемних ситуацій, влаштовують дні і навіть тижні дублерів.

Хочеться висловити ще таку думку: на звітно-виборних зборах, які дають оцінку роботи комсомольського бюро чи комітету комсомолу, багато добрих слів чуємо на адресу активістів. Про тих, хто себе нічим не проявив, змовчуємо. Це й породжує серед останніх помилкову впевненість, що їх обрали тільки через необхідне «представництво».

А ніні, як ніколи, треба працювати без подібних «представництв».

Н. ДОБРІН,
член КПРС з 1931 року.

«Тьху, песиголовці чубаті!»

Молодші ввічливо звільнили мені дорогу, щоб я першим зайшов до салону. Та в цей час юнак в темнокоричневій шубі і такій же шапці спиртно став на моєму шляху, і перед ним прошигнули в автобус п'ятеро, голосно розмовляючи та вживаючи нецензурні слова.

— Заходьте, чого ви пропускаєте поперед себе? — почулося за моєю спиною.

Мовчки зайшов до салону. Місця всі були зайняті і мені довелося стояти на старечих ногах, якими в час лихоліття дійшов був до Волги, а звідти — до Берліна. Поки що вони мене не підводили.

Шестеро молодиків сиділи на задньому сидінні. Хлопці, як вдома на лежанці, лузали насіння, спльовували під ноги, голосно розмовляли, реготали, пересміюючи свою мову матюками, ніби не в автобусі були, а в дикумлі лісі.

Такого я давно не чув, хоча бував між різними людьми. Оглянувшись навкруги, побачив байдуни обличчя пасажирів і пригасив своє бажання зробити хлопцям зауваження. Лайка долітала і до вух водія та кондуктора, але всі мовчали.

Та ось автобус врігався в зупинку. Шестеро з галасом вискочили з автобуса, за ними пішла решта пасажирів, переступаючи лушпиння, залишене хлопцями на підлозі. Мабуть, багато хто подумав, що шестеро належать до категорії людей, котрі після себе залишають на землі тільки бруд. Хто вони? Робітники? Ні. Учні? Не знаю. Та, певно, всі шестеро живуть у нашому місті...

Вийшовши, ті хлопці розташувалися посеред вулиці. Одягнені чисто, охайно, в однакові шуби і шапки, вони продовжували голосно розмовляти і реготати, не звертаючи ні на кого уваги. Автоматично обережно обминали їх — мабуть, водіям не хотілося зв'язуватися з такими. Бабуся, що йшла поруч зі мною, опираючись на ціпок, не змовчала:

— Тьху, нечиста сила, песиголовці чубаті!

Мені нараз стало соромно перед старою жінкою і я мимоволі удав, ніби не почув її слів. А про хлопців подумав: та вони ж чужаки серед своїх, ідуть, не озирнувшись на події, теревенять, не думаючи. Куди ж прийдуть врешті-решт, як і чим будуть жити? Хтозна. Одне ясно як день: до добра не дійдуть. Сніяться комуся кирилиці! І раптом: неважко у цих неформальних є цілком нормальні і людяні батьки? Якщо так, то батьків можна тільки пожаліти...

М. СУХОВ.

м. Новомиргород.

СУЛЬФО- ДЕКОРТЕМ, СТРЕПТОЦИД І...МУМІЄ

Якось мій знайомий, виписавшись з лікарні, ремствував:

— Лікували мене лікували, та так я й не одужав. Ніби й старалися лікарі... А може, таблетки і мікстури були неякісні...

Звідтоді минуло чимало часу, але я ні-ні, та й чув від декого: мовляв, не діють таблетки та й годі.

У кожному випадку однозначну оцінку зараз дати важко. З тих причин, що змусили хворих незадовільно відгукнутись на дії ліків, впливало і таке питання: а чи є в нас служба з контролю якості медичних препаратів?

Виявляється, є. На окраїні Кіровограда, поблизу хлібозаводу у хитросплетіннях завулків, контрольно-пропускних пунктів установ і організацій знаходжу потрібний двоповерховий будинок. Тут — обласна контрольно-аналітична лабораторія обласного управління.

— Так, так, про нас мало хто знає, — підтвердила завідувача лабораторією Валентина Михайлівна Грек. — Як в таких випадках кажуть, робота наша непомітна, але вкрай важлива. Спробую довести це на фактах.

— Та найперш — про структуру органів контролю медичних препаратів. Лабораторії, подібні нашій, діють в кожній області республіки. За кожною закріплено контроль за певними видами і кількістю ліків. Крім цього, кожна лабораторія має перевіряти пілки, виготовлені в усіх аптеках своєї області, а також продукцію фармацевтичної фабрики. До речі, про існування останньої теж мало хто знає.

— За нашою лабораторією закріплено 13 видів лікарських препаратів. Чи буває брак? Рідко, але буває. В цьому році ми повернули 2000 флаконів пепсиділу — продукції заводу медичних препаратів Вінницького м'ясокомбінату. А Харківській базі Головного аптечного управління республіки повернуто тальк.

Як правило, дізнавшись про виявлений брак, завод-виготовлювач телефонує до нас, просить не повідомляти в Київ. Адже вся партія



забракованих медикаментів повертається на підприємство з усіма відповідними висновками. Але ми на компроміси не йдемо. Ліки є ліки...

Не буде новим, якщо наголошу, що будь-яку справу вирішують люди. У нашому колективі, крім мене і мого заступника Галини Дмитрівни Жученко, 8 провізорів-аналітиків. Фактично це комсомольсько-молодіжний колектив. Валя Дибач, Оля Зайцева, Валя Овсянникова, Люда Гулик, Таня Комашко, Люда Шелюк — всі вони нещодавно випускники медичних інститутів. Величезний досвід роботи у лаборанта ветеринарної Катерини Юхимівни Антоненко — чотири десятиліття працює вона в системі аптекарського управління.

Які проблеми стоять перед колективом! Го-

позним чином, кадрові ще б 3-4 провізори-аналітики і...

Особістої проблеми наукової роботи, розробки власних лікувальних препаратів.

Багато розмов нині точиться довкола муміє. Про його цілющі властивості ходять легенди.

— На жаль, всерйозним питанням мало хто займається, — розвела руками Г. Д. Жученко. — Та, мабуть, уже настав час розв'язати всілякі сумніви. Мені відомо, що муміє — сильний біогенний стимулятор. Дослідження окремих вчених переконують про цілющі властивості «сліз скель». Але, по-перше, яким повинен бути його хімічний склад? Принесіть мені муміє і скажіть, що це воно і є — як це довести? Міністерство охорони здоров'я, Головне управління по впровадженню нових лі-

карських засобів поки що мовчить. А легенди ходять...

Лабораторія оснащена найсучаснішою технікою. А недавно надійшло універсальне устаткування. На робочому столі, не відходячи від нього, можна приготувати будь-які пілки.

— До нас, буває, заходять люди, переважно літні, просять перевірити ті чи інші пілки, — сказала Г. Д. Жученко. — Що не було випадку, аби ми зафіксували брак. Тож хай знають усі, що система контролю пілок працює ще до того, як медикаменти потраплять у торговельну мережу...

А. ШПАК.

На знімках: провізор-аналітик Людмила Гулик уважно аналізує медичний препарат на відповідність хімічному складу; права на помилку не мають і інші члени КМК.

Фото В. ГРИБА.

Хоч листа й не було надруковано

Мешканці селища Устинівки, які навчаються в Бобринецькому сільськогосподарському технікумі, звернулися до редакції за допомогою: «Ми не можемо поїхати на вихідний день по домі, тому, що перший автобус із Бобринця до Кіровограда йде через Устинівку випускає вранці, коли ми ще навчасьмося, а решта автобусів з Кіровограда до Устинівки через Бобринець транзитні — і завжди немає місця. Хіба не можна зробити один рейс Бобринець — Устинівка з часом відправлення близько 16.00?».

Відповідь начальника відділу експлуатації АТП-13537 м. Бобринця М. Г. МИЦЕНКА і начальника кузовної антостанції № 2 В. І. ІВАНЬКА:

— Сьогодні відкрити ще один маршрут немає можливості: не вистає автобусів. Але по суботах і в святкові дні автопідприємство за проханням учнів виділяє додаткові рейси. Зобов'язуємося робити так і надалі. З переходом на

літній графік роботи автобусів питання відкриття маршруту Бобринець — Устинівка буде вирішено позитивно.

Молодь села Перемоги Добровеличківського району писала до редакції: «В нашому селі давно закрито клуб і бібліотечку. Завданням віддала ключі кіномеханікові, який відчиняв клуб тільки тоді, коли кінофільм демонструвався. Ні вечора відпочинку, ні концерту...».

Копію листа було надіслано в Добровеличківський райвідділ культури. Ось що відповів завідувач відділом К. М. КАЛАШНИК:

— Факти з листа підтвердились. Завідувач сільським клубом звільнено з роботи. Зараз тут працює людина, яка навчається на заочному відділенні Олександрійського культосвітнього училища. Заплановано у ціннішому році капітально відремонтувати дах і приміщення.

схем-плану районної архітектурно-кооператорів нічого не виявилось. Проект забудови замовлено, не скажу точно, в якому проектно-інституті. А от дозволу державної архітектурної інспекції на виконання будівельних робіт не одержано, так само, як і дозволу на виконання земляних робіт. Пер



ДЕЛО
НЕ

ДЕЩО ПІКАНТНА
ІСТОРІЯ
З ЕКСКУРСАМИ
У МОРАЛЬ

ХТО ЗА «ПРОГРЕС БЕЗ СЕНТИМЕНТІВ»?

ПРИСЛУХАЙМОСЬ ДО ГОЛОСУ ВІ

...краєзнавців-ентузіастів з Ону
... «Молодого комунара» взя
... посередника у проведєнні історі
...ного походу. Одержано підпис
...овтоводського міськкому ЛКС
...ропетровської області: в Жовт
...метою кінного походу, його уч
...молодь міста. Редакція зверт
...Петрівського (на території, я
...до цього району, теж розгорта
...та Олександрійського райко
...пропозицію підтримати патр
...онувців. Сподіваємось,
...через які проляже маршрут
...він буде костюмований, відт
...дрібніші деталі одягу та спор
...ніця), «Збають про зустріч й
...читачі «Молодого комунара» с
...агодою поділитися з нами свої
...попитуваннями. Повіdomляємо ма
...добути тринадцять вершників
...— і всі читачі «Молодого...



9 квітня 1988 року

однієї лише любові до прогресу? Любова до будови. Невідомо, що сталося б із обеліском та могилою, якби не знайшлися серед виноградів свідки захоронення та переахоронення воїнського праху. Один з них, Г. К. Можний, який мешкає неподалік, 14-річним хлопцем спостерігав нерівний бій радянських солдатів з ворогом, бачив, як їх хоронили, був присутній і при переахороненні. Він і посвідчив перший, що далеко не всі останки було перенесено до нової могили...

— Невже ж аластї допустять, — із тривогою питає Григорій Кузьмич, — щоб це безсовісне діло продовжувалося?

Разом із колишньою вчителькою російської мови, нинішнім керівником громадського музею бойової та трудової слави в Новомиргородській школі-інтернаті І. В. Омельчук довелося й мені побувати на старовинному кладовищі (його історія сягає у першу половину XVIII століття, коли було засновано Новомиргород і село Виноградівку). Сумна, м'яко кажучи, картина відкрилася очам: повалені, розібрані пам'ятники минулого й позаминулого століть, розруйновані сімейні склепи (якісь любителі «гострих вражень» шукали «золота»). І найжахливіше — нагромодження землі та людських кісток обчир новозбудованих гаражів — ніби розверзлася земля... Ось могила новомиргородки Стоянової, яка померла 1934 року. Бульдозер пройшов за кілька метрів від неї. Тепер міськрада викликає родичів покійної аж із Литовської РСР, щоб переахоронили прах і звільнили місце для гаражів. А від могили до братської солдатської — якось 20 метрів.

Бій, у якому полягли воїни, точився буквально на самому цвинтарі у північній та північно-західній його частині. Минаємо величезний пам'ятник на могилі юнака, який передчасно помер ще 1911 року... Тут нашим очам відкривається величезний смітник. Кілька старих іржавих автомобільних дверей, деталі автокузова, якісь лампи, дріт, гіллячка, зіпсована квасина, старі відрі... А зовсім близько (празда, за межами цвинтаря) — теж гаражі. Тільки ці були збудовані раніше, років 10 тому. Смітник — то плоди «господарювання» цих автолюбителів та (чого гріха таїти!) деяких виноградівців.

Зупиняємося біля акуратно огороженої могили за якихось два метри від купи сміття. 1983 року тут поховано колишнього гарібальдійця, учасника боротьби з фашистами в горах Італії у роки другої світової війни О. М. Лічевського. Поряд — могила його дружини. Свідчення про участь Олександра Матвійовича в боях надійшло з Італії (документ було підписано генералом М. Новомиргород.

ральним секретарем ІКП) записно. 1985 року, коли чоловіка вже не було серед живих. Правда, ще 1950 року в Ленінграді вийшла книга «В горах Італії», яку написав колишній комісар загону російських гарібальдійців А. М. Тарасов; там згадується й «українець Саша Лічевський». Нині в музеї школи-інтернату зберігаються листи А. М. Тарасова та командира російських гарібальдійців москвича В. Я. Переладова до бойового побратима О. М. Лічевського. І раптом — цей смітник біля могили...

Мабуть, такі мали мешканці вулиці Виноградівської написати в листі до редакції: «Це кладовище — наша пам'ять про минулі покоління, наш музей під відкритим небом, часточка нашої історії...». Як же слова, який інтерес можуть протиставити їм кооператори-автолюбители? Захвону фразу про те, що прогрес, мовляв, вимагає жертв? Але ж є жертви, яких могло б і не бути, — візьмімо хоч би й аварію в Чорнобилі... Згоден — порівнюємо речі різномасштабні, але хіба не одним і тим же обивательським, бездумним духом байдужості породжені? Або візьмімо історію з будівництвом атомної станції в Чигирині, який є історичною святинею українського народу. Ще не було прийнято урядового рішення про будівництво станції, а відомчі керівники вже дали команду розпочинати роботи — і затріщали під ковшами бульдозерів вікові дерева, і зачорніла свіжорозрита земля в зелених полях та луках. Тільки небувалий розмах проституції громадськості, до якого прямо причетні відомі ачені, письменники, громадські діячі Союзу РСР, змусили Міненерго припинити свавілля...

Хіба не ті самі інтереси (хай і в значно менших масштабах) — з одного боку громадський, суспільний, гуманістичний та особистий, шкурний з іншого — стикнулися в Новомиргороді? Адже розумним пропозиціям і закликам мешканців Виноградівки протистоїть уперто — відомче: «збудуємо, бо наша воля!». Пропозиції про створення парку, про використання цвинтаря для його прямого призначення і не вислуховують до кінця: є, мовляв, генеральний план! А, може, той план нікуди не годиться або потребує часткового перегляду й переосмислення, бо створювався давно, без врахування думки громадськості?

Багато, дуже багато питань. І здебільшого таких, що стосуються в першу чергу сьогоденних новомиргородців. І тих, хто забув, що існує ще обов'язок пам'яті, і тих, хто рішуче захищає цей свій обов'язок і це своє одвічне людське право. Не хотілось би здатися безоглядним оптимістом, але мені здається, що в незвичайній і якоюсь мірою пікантній історії з гаражами на цвинтарі переможуть совість, пам'ять, а не кооперована байдужість.

П. СЕЛЕЦЬКИЙ.

м. Новомиргород.

Я КЩО хто із студентів і захоче до стипендії додати власних зароблених грошей — зробити це не настільки легко: не з відкритими обіймами чекать на підприємствах студентів та учнів. Про це наша газета вже писала. Тому, коли тільки ми отримали рекламний допис голови кооперативу «Надія» М. М. КОЖУХАРЯ, де студенти, учні ой як потрібні, наш кореспондент звернувся за вказаною адресою на вулицю Володарського, 51, що в обласному центрі. Розмова йшла і про працевлаштування учнівської молоді, і, звичайно, про покращення побутового обслуговування населення (кооператив саме такого профілю). До речі, не тільки Кіровограда, а й усієї області.

КОР.: Микола Михайловичу, хвалити побутове обслуговування — викликати вогонь на себе. Рівень його відомий, підтверджує і редакційна пошта. А як справи у вас?

М. М. КОЖУХАР: У безрези нам виповниться рік. За цей час, мабуть, можна б було мати не одну скаргу, якби погано працювали. Поки що ми не заслужили жодної. Майже всі замовлення виконуються. І якнайшвидше, бо від цього

півля продуктів, прання білизни. Зараз буде багато дзвінків, бо йде час перекопувати городи (5 копійок за 1 квадратний метр, 70 процентів залишається у виконавця). Нам гребя — це вже для студентів і вчителів — репетиторів, особливо з хімії. Але найбільша проблема, це раз повторю, — догляд за старими і хворими. Ви знаєте, дзвонять і просять постійно. Одна бабуса неда-

«НАМ ПОТРІБНІ НЯНІ»

залежить і зарплата майстра. (До речі, майже всі члени кооперативу працюють тут у вільний від основної роботи час). Кожен майстер має й візитну карточку, яку він залишає у замовника. Зроби погано свою справу — його ж більше ніхто не закличе, добре все виконає, — може, ще кому з сусідів чи знайомих порадять.

КОР.: При одному слові «кооператив», впеваючи, зразу у багатьох виникає питання — а чіна?

КОЖУХАР: Правління кооперативу встановило власні розцінки, але вони досить гнучкі. Наприклад, ціну за замовлений ансамбль на весілля, транспорт по місту можна встановити за домовленістю. Все це фіксується договором. Ціна догляду за престарілими, хворими, дітьми також за домовленістю, але не повинна перевищувати 5 карбованців за 8 годин роботи; прання 1 кілограма білизни вдома коштує 1 карбованець. За тамаду оплачується 12 карбованців 50 копійок за годину. Але ж знову-таки це не остаточна ціна. Ми скидку робимо, приміром, студентам.

КОР.: Коли вже мова зайшла про студентів, давайте поговоримо, які послуги вони можуть виконувати в кооперативі?

КОЖУХАР: Звичайно, неспеціаліст не відремонтує автомашину, не накладе калі чи паркет і так далі. Я вже говорив, що майже всі замовлення виконуємо зразу. Бракує нянь. Ось маємо замовлення на догляд за хворою, а нема кому піти. Думаю, тут студенти справляться б. Мусимо відмовляти і в наданні таких послуг, як догляд за дитиною. Замовлення надходять і разові (наприклад, молодій сім'ї треба кудись піти), і на довгий час. За ціну я вже говорив.

КОР.: Який процент із зарплати отримує студент за цю роботу?

КОЖУХАР: 90 процентів з карбованця. Це, до речі, найвищий процент. До того ж, ми з студентів, учнів не беремо 10 карбованців вступних до кооперативу. Всі інші повинні їх оплачувати. Студент показує тільки студентський квиток, пише заяву і приносить медичну довідку, якщо буде доглядати за дитиною.

КОР.: А насильки замовники можуть надіятися, що їхня дитина чи хворий будуть доглядати?

КОЖУХАР: Ми стараємося перевірити здібності (якщо можна так сказати) у розмові. Цікавимося навіть, чи вміють грати на музичних інструментах. Бувало, відмовляли, хоч кажу, що няні дуже потрібні. Одну жінку якось не прийняли виключно за неохайний вигляд.

КОР.: Добре, перше — няні. Де ще студенти, учні профтехучилищ, шкіл можуть працювати? Заодно читачі знають, які послуги може виконувати кооператив.

КОЖУХАР: Роботи багато. І доставка продуктів на квартиру (1 карбованець за годину), і прибирання квартири (2 карбованці 50 копійок за 1 годину), і ку-

но приходила, дуже просила когось прислати, бо живе сама, хворіє, всі рідні загинули під час бомбардування у війну. Подзвонив в середню школу № 5 до директора, дав адресу, тепер до неї ходять діачатка-тимурівці. А влітку, коли діти пороз'їжджаються на канікули? Нехай мене правильно зрозуміють усі читачі: ця робота не тільки для студентів, можуть приходити усі бажаючі.

КОР.: Проблема самотності в старості, звичайно, дуже гостра й болюча. Можливо, справді, якщо студенти й учні захочуть вам допомогти, то хоч трошки ситуація зміниться. Тим більше, що в державних побутових організаціях такого виду послуг нема. Але ви можете обслуговувати тільки тих, хто може оплатити. А самотні старі люди з дуже малою пенсією?

КОЖУХАР: Так... Про них повинні піклуватися з відділу соціального забезпечення. Якщо з якихось причин залишаються люди поза увагою, то відділ може зв'язатися з кооперативом, можливо, разом ми це питання вирішимо. Тільки в Ленінському районі є 97 сімей, які потребують догляду, але, які не можуть оплатити наші послуги.

КОР.: Микола Михайловичу, якими ще послугами можуть скористатися кіровоградці і жителі області?

КОЖУХАР: У нас діє єдина в області майстерня, яка ремонтує музичні інструменти, є в нас художники-оформлювачі. До речі, я вже піднімав питання у міськвиконкомі, щоб з нами уклали договір на оформлення клубів. Якщо відповідні організації нічого не роблять, то наші художники зробили б ескізи, і клуби були б, як ляльки. Квіти б висаджували учні СІТУ, студенти, школярі. Впевнений, що потім би ніхто з них не посміявся ногою на клубну ступінь. І місто б виграло. Займаємося ми й посередництвом для обміну квартир, підшукуємо потрібні варіанти.

Для нас головне — жодній людині не відмовити у будь-якій послугі, зробити якнайшвидше і якнайкраще. Майстрів ми маємо, але не відмовимося ще приймати висококваліфікованих спеціалістів. Якщо хто хоче з нами співробітничати: дзвонить (4-95-13) і заходить.

КОР.: І ще одне. Кооператив створено не навчано...

КОЖУХАР: Звичайно, колись потреба в ньому відпаде. Наш кооператив створений на базі фірми «Райдуга» і його мета — стати хоч трохи конкурентом державним побутовим організаціям. І, звичайно, виконувати те, що вони не можуть з об'єктивних чи не об'єктивних причин. А взагалі, на мою думку, треба створювати єдине державно-кооперативне підприємство. Це дасть велику економію і ліквідує ряд послуг збиткового характеру.

КОР.: Що ж, будемо надіятися, що служба доброго настрою, як хтось її називає, з часом такою стане насправді.

Розмову вела Т. ТАРАСЕНКО.

ДО ГОЛОСУ ВІКІВ

ЕКСПЕДИЦІЯ «МК»

Молоді краєзнавці-ентузіасты з Онуфріївки, згуртовані довкола місцевого народного історико-краєзнавчого музею, дійшли висновку, що саме територію Онуфріївського району пройшли в перших числах травня 1648 року загони козаків-реєстровців, які, скаржачи на смерть старшин-зрадників, поспішали на з'єднання з військом Б. Хмельницького, що рухалося до Жовтих Вод з боку Запорізької Січі.

На прохання краєзнавців-ентузіастів з Онуфріївки редакція «Молодого комунаря» взяла на себе роль посередника у проведенні історико-патріотичного походу. Одержано підтвердження від Жовтєводського міськкому ЛКСМ України Дніпропетровської області: в Жовтєх Водах, які є метою кінного походу, його учасників зустріне молоді міста. Редакція звертається також до Петрівського (на території, яка нині входить до цього району, теж розгорталися події битви) та Олександрійського райкомів комсомолу з пропозицією підтримати патріотичний похід онуфріївців. Сподіваємося, що мешканці сіл, через які проляже маршрут походу (до речі, він буде костюмований, відтворять найдрібніші деталі одягу та спорядження — повстанців), збають про зустріч його учасників. А читачі «Молодого комунаря» ско-ристануться нагодою поділитися з нами своїми думками й пропозиціями. Повідомляємо маршрут, який пройдуть тринадцять вершників, а рут, яким супроводять вершників, а разом з ними — всі читачі «Молодого кому-

нара», бо похід буде висвітлено на сторінках тижневика. Отже...

ПЕРШИЙ ДЕНЬ. (5 травня 1988 року). Вершники вирушають з Онуфріївки через села Вишнівці й Зибкове Онуфріївського, Пролетарського й Червону Кам'янку Олександрійського районів. У селі Жовтому Пятихатського району Дніпропетровської області планується зупинка на ночівлю. Загальна довжина маршруту в перший день — 52 кілометри.

ДРУГИЙ ДЕНЬ. Загін вирушає із села Жовтого через Миролібівку Пятихатського району (місце переможного завершення битви). Подолавши 20 кілометрів, учасники походу опівдні перебувають в м. Жовті Води. Зустріч із жовтєводськими комсомольцями та молоддю. Після цього учасники кінного походу вирушають у зворотній шлях із Жовтєх Вод через Миролібівку. У селі Жовтому — зупинка на ночівлю.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ. Загін вирушає в дорогу до Онуфріївки. Через Червону Кам'янку, Пролетарське, Зибкове, Вишнівці. Увечері 7 травня — урочиста зустріч учасників походу в районному центрі. Беруть участь комсомольці, всі мешканці Онуфріївки.

До початку запланованого походу лишається менше місяця. Тому всіх, кого він зацікавив, просимо не затримуватися з відгукми й пропозиціями, які будуть надруковані в «Молодому комунарі».

Відділ комуністичного виховання.



Дитячий самодіяльний зразковий духовий оркестр будинку культури Смизьного деревобробного комбінату імені Кірова Дубнівського району, що на Ровенщині, відомий за менами республіки. Керує колективом досвідчений педагог В. Д. ГАЙДАЧУК, котрого за багаторічну роботу з дітьми нещодавно нагороджено знаком «Молодий комунар».

А. П. Гайдара.

9 квітня 1988 року

ЦЬОГО конверта не загубили, його викинули. Зі злістю, інакше не був би він розірваний на смужки. Із сильною злістю, бо листа пошматували окремо. Його клапти на траві здали великими квітами, посадженіми рясно й щедро — не з одного аркуша, видно, був лист. Один обривок упав на асфальт, його вже зачовгали підшвами, але рядки ще було видно: «Дорогий синочку, я тебе і в цю суботу ждала, а тебе все не видно...».

Тоді мені гостро захотілося побачити невідомого хлопця чи, може, й дослого чоловіка, котрий (чого?) кинув під ноги ласкаві материнські слова й сподівання на зустріч. І пізніше мені білів у пам'яті той конверт: а може, то мати (чим?) звинила перед своєю дитиною?

Час минав, питання розчинялися в його плінні, відповіді не було...

Коли це — лист. «Порадившись зі своєю совістю, вирішив написати вам і заявляю, що відмовляюся від своєї матері-зозулі і більше не вважаю її за матір. Навіть коли в мене будуть син чи дочка, я скажу, що бабусі в них немає. Думаю, коли вона прочитає це в газеті, мені на душі стане легше...».

Прізвище, зворотна адреса. Не дитбудинківська, як міг би подумати читач після згадки про зозулю і газетних та журнальних статей про жінок, що пустилися берега і чий небажаний, немилі, випадковий діти за першу коліску мали вокзальну лавчину, чужий ганок чи каналізаційний люк. Знайдені та обігріті добрими людьми, ці діти підростають, починають розуміти свою долю і...

І все одно виглядають маму, придумують, що скажуть їй при зустрічі, готові прийняти її якою є і любити. Навіть якщо сирітство здригало душу — два тижні тому йшов про це телеспектакль «Винуваті» за О. Арбузовим...

Цей хлопець жив біля матері, аж поки не пішов у армію.

КОЛИ мені лишилось до кінця служби 8 місяців, одержав від батька тривожного листа. Віповідомив, що дуже захворів — серцем і бронхами, йому дали групу інвалідності. Та найстрашніше для мене було те, що батька покинула моя мати і пішла до іншого чоловіка, котрий на 6 років молодший від батька, здоровий, має свій дім і машину. А вони ж із батьком прожили 26 років. Що це — любов? Чи бувася вона в такі роки? І їй же скоро 50. Та хай і любов, однак де ж мораль, де громадянський обов'язок, де гідність, куди поділась віра в людину, куди! Це, по-моєму, зрада. Чого вона не зробила цього, поки батько мав здоров'я, працював, приносив гроші, що йшли на виховання дітей? Чому, чому і ще раз чому!

— Чому? — Парторг радгоспу «П'ятихатський» В. Г. Зозуля над відповіддю довго не думав: — Соня така, що тільки чоловіка дай, а він, як квац. Вічно пив. Це син

під батькову диктовку писав. Бо і в районну газету такий лист був, кореспондент приїздив, то батько не відчинив йому. Мабуть, п'яний був. А написати він уміє, посилав замітки в газету. Вашому брату повчитися треба... «Не будемо дивуватися тому, що з життя багатьох подружніх пар ку-

ці, що час батькам допомагати!

— Помагали. Вона не знала, що таке дрова, піч — усе ми. Навіщо ж хазяйка в домі, коли чоловік пере? Ще й просить, щоб ми щось зробили. Просила виписати їй свиню в радгоспі. Я відмовився, хоч це й неважко. Після того,

тор боротьби із сімейною нудьгою, від якої, на жаль, дуже близько до поганих пристрастей, до спиртного...».

Спогад із минулого: у домі молоді жінки, піаністки з вищою освітою, причетної до аморального вчинку, не бачу жодної книги. «Не шукайте тут зв'язку з її

че», — пригадала слова Івана.

Поряд із цим записом у моєму блокноті такі Іванові слова: «Чого вона обманює, що дала мені дві тисячі! Я з армії писав, просив у неї гроші, але вислав тільки батько, а вона відповідала, що розлучилася, то я написав, що хай як

сільській квартирі, виселивши Івана Євдокима, вича до його матері...».

— Не було такого. Мені не потрібна ні Володина, ні Іванова хата. Директор радгоспу сказав, що коли треба, прийме на роботу і квартиру дасть. Хіба ж не за служила? Бачили в селі будиночки гарні для робітників? Усі моїми руками зроблені...

Живе тут Софія Яківна ніби й хазяйкою, та й не зовсім: шлюб ще не оформлений.

— Казав Володя, що на Перше травня розпишемось. Якби мені з ним було погано, не жила б тут. А до Івана я не повернуся. Хай би раніше думав, коли молодість мою губив. Сказали, хвороба у нього невилковна. Невістка просила його провідати, то якби оце Ванько зайшов, бо старший у відпустку поїхав, зготувала б щось і передала... Ще думала: поки він лежить, поїхати туди та хоч у хаті побілити, бо раптом що. Володя сказав, що коли щось трапиться з Іваном, то грошей він дасть, стільки треба...

Кажу Софії Яківні, що їй помилково повідомили страшніший діагноз, ніж лікарі визначили, а сама грішним ділом сумніваюся: радіє вона звістці чи згадує при цьому погрози колишнього чоловіка розлучити її з нинішнім... Уявляю, як Івану Євдокимовичу передають гостинці від колишньої дружини, і сумніваюся, що його б ошчасливила така увага...

— Це правда, ніби синів в армію не написали, що збирається заміж за іншого!

— Не написала... Хтозна, як воно обернеться, думала. Іван сам винен. Пив, бив мене, батьків моїх. Поза тинами ховалася, боялася додому зайти. І сам кидав нас, до матері вибирався, як прихорів, то й прийшов. Женько, старший, не раз казав мені, щоб не мучилася, кинула. Заради дітей жила...

Чи рівноцінний матеріальний обмін здійснила Софія Яківна? Невеличка хатка на вулиці, де безрешетю грізюку черпаш чобітьми, собака на ланцюжку, сліди качиних чи гусячих лап біля порога... І серджуся на себе за такі думки, і вибачаю їх собі, бо співрозмовниця знову сама на них наводить:

— 300 карбованців на килим — не мої, а Володині, то чого ж це чужий чоловік свої гроші має так віддавати. Він і так мовчить, що Женько лише 45 карбованців віддав...

Не впевнена у тому, що оголошене Іваном рішення викреслити матір зі свого життя — остаточне. Воно може змінитися. Через обов'язок? Через почуття — рідна ж кров? Через гроші? Чи тепер мати черга рвати синові листи? Хтозна...

Переконана тільки, що для виконання Іванового прохання надрукувати лист, щоб «мої ровесники й літні люди відповіли через газету, чи правий я», не слід приховувати від читача те, що взнала поза листом...

Н. ЧЕРСЬКА.

Петрівський район.



● «ЩО ЗА ЛЮБОВ

У П'ЯТДЕСЯТ РОКІВ...»

● «ДВОХ ТИСЯЧ МЕНІ

НЕ ДАВАЛА!»

● ПОКИНУТІ ЧИ ВИННІ!

дись дівається любов. Мені особисто здається, що любов — це великий таємничий феномен. І ніхто ще не розгадав — який строк їй відведений і які потрясіння для неї смертельні. Та при всій загадковості вона (любов) — реальний стан людської психіки, і на неї, безумовно, діють зовнішні фактори, серед яких поведінка самого подружжя, їхні дії — на захист любові чи на шкоду...».

— Ображав коли-небудь батько матір? — Ми говоримо з Іваном, автором листа, у нього вдома на кухні. Холодне задушення визирає із кутка, де балія з немилими тарілками, і з голого підвіконня, де б стоять герани, а не банці з квашеною капустою, і з-під столу, де великий сирій кіт приречено вибирає з мисочки щось майже невидиме...

— В молодості ображав. Усього було. У кожній сім'ї свої недоліки... А тепер погано з батьком. У лікарні лежить. Могла б і провідати, все-таки життя разом прожили. Батько каже, що якби повернулася, перетерпів би сором і прийняв. Я зразу говорив, що тоді я піду з дому, та вже заради батька погодився б...

— А мати вас із братом не кривдила?

— Раніше ні. А тепер... Ну що то за мати, коли з рідного сина гроші вимагає? Дала братові 300 карбованців на килим, а тепер, каже, давай назад. Я вважаю, що для рідного сина вона повинна викластися. Її ж кров! А мені з неї яка поміч? Могла б, поки батька нема, приїхати, поприбирати, попрацювати, їсти зверити...

— Хочете сказати, мати вас із маленьких виростила, годувала, зодягала, нічого не вимагаючи взаємін, і тепер треба, щоб обходила? А може, ви вже в тому ві-

як вона кричала нам «Ви всі мені до лампочки!», нічого для неї не зроблю.

КОЛИ я прийшов із армії до батька, то думав, що вона хоч трохи підтримає мене матеріально, адже забрала всі гроші з книжки, покладені при житті з батьком. Але вона заявила, що й так нема грошей на ремонт будинку. Вийшло, що її турботи дорончі від рідного сина. Забрала всі речі з квартири батька, бо він сказав: «Бери, що хочеш», от вона і скористалася... Моїм ровесникам, котрі прийшли з армії, батьки обновки купують, а я ходжу в армійському. Прік... Я комсомолец і думаю, що це низько, підло з її боку, що це зрада...».

— Ваню, скільки ви одержуєте в місяць?

— Карбованців сто п'ятдесят...

То там, то тут виринали й цифри не тільки грошових сум.

«За два роки моєї служби в армії моя мати не написала мені жодного листа і за 26 років не прочитала жодної художньої книги. Як мені здається, захоплення книгами благотворно впливає на розвиток людської особистості, робить її гуманнішою, чуйнішою, вихованішою. Все це — могутній фак-

поведінкою, — зупиняє мене її знайомий, теж із Інституту за плечима. Книжки є, в тумбочці закриті від батька-п'яниці. Збірники нот і по в'язанню».

Треба бути дуже небайдужим до людини, щоб захищати її без остраху видатися смішним і жалюгідним. Треба бути дуже небайдужим до людини, щоб пов'язувати її неосвіченість із упованням у сім'ю зеленого змія. Перша небайдужість тягнеться до рожевої фарби, друга — до чорної, а наслідок однаковий: знайомий музикантки через неї заїхав згодом аж у Тюменську область, а від хвороби, що виникла в основному через постійне пияцтво, лікується не мати, а батько Івана.

Почуття часом довго «допомагають» не помічати очевидних речей і бачити речі бажані...

Іван Євдокимович, батько Івана, майже не відводить очей до лікарняного віконця, через яке ми говоримо.

— Ми? Ми з Ванюшкою якось житимемо. Повернулася б — простив. Чув я, несолодко їй живеться з другим. Казали, п'є, його й з роботи за це виганяли. Нібито й вішатися хотіла, та зняв він...

«Мати братові казала, що, може й прийшла б до нас, бо той чоловік із нею розписуватися не хо-

хоче. Я ж не знав, що вона іншого знайшла. Вони разом у лікарні лежали, там і познайомились, після випуски вона в Петрове до нього їздила, а вдома казала, що до подруги...».

...Коли нас просто покидають близькі, ми ще можемо (не одразу, в муках, перегорівши в багаті образи) хоча б тільки перед собою визнати і власну вину в тому, що комусь біля нас стало тяжко. Коли ж при нас нам знаходять заміну, то тисяча власних недоліків у наших очах буде знесена зливою одного-єдиного відчуття: нас викинули на смітник, мов безнадійно полеману й віджиту річ...

СОФІЯ Яківна, як тільки почала читати віддруковану копію листа, посміхнулася невеличкому:

— Знову старий скаржитися. А Ванюша знає про листа?

— Так це ж він і писав...

— Не може бути! Він же ось тільки на днях у нас був, хіба б я не знала...

— Він казав, що бачиться з вами тільки випадково...

— Та як же так? І що ж оце вони пишуть, ніби я дітям не допомагаю? Приходив Ванько, давала йому сала, сорочку чорну купила, ке-ди, футболку. Якось попросив двадцять карбованців, то я виїхала двадцять п'ять, і Володя, чоловік, ще стільки ж довбав. Я пропонувала Вані, щоб у нас жив, місце є, то він каже, виріс у селі, звик. Ну, та його старий збив...

«До служби я вчився в Індустріальному технікумі, але забрав після армії документи, бо батькові потрібна допомога»...

— Софіє Яківно, Ваня скаржився, що ви нібито хотіли з другим чоловіком продати його хату, на ці гроші придбати машину, а жити у вашій

9 квітня 1988 року

зірка любові і жалю

Оцінюючи книгу М. Рубцова «Зірні» полів, поет Єгор Ісаєв говорив: «Я пам'ятаю її серцем. Пам'ятаю не вибірково, а всю цілком, як пам'ятають людину зі своїм неповторним обличчям, зі своїм характером... В ній є своя особлива надвечірність — поглиблений звук, багатомовна пауза. Про вірші Миколи Рубцова важко говорити, — як важко говорити про музику. Слово його не стільки визначає предмет, скільки живе предметом...»

Я знав, що знайду його... І ось — тримаю в руках

жаданий конверт із диском О. Градського «Зірні» полів. Це — вокальна сюїта на вірші М. Рубцова. Художній смак майже ніколи не зраджував Олександру Градському як співаку і композитору. В одному з інтерв'ю він говорив: «Розважальна музика, на мою думку, не ставить проблем, тим більше не вирішує їх. Це музика споживання, і тому він образ ті вірші М. Рубцова з однойменної збірки, які найкраще розкривають характер поета, його бачення світу, його злиття з ним.

Довгим був шлях сюїти до широких кіл слухачів. Перш ніж вона вийшла окремою платівкою, минуло 4 роки. На жаль, така доля спіткала й «Сатири» — вокальну сюїту на вірші Саші Чорного, яка теж довго чекала свого виходу. І тому треба віддати належне Олександру Градському, який володіє не тільки обдаруванням, музичною чутливістю, а й характером митця-борця. Він повернувся до життя у нових, не зовсім звичних формах поезії двох пронизливо трагічних особистостей, представників різних

часів і соціальних прошарків, істинно талановитих людей.

Вокальна сюїта Градського — це спроба сучасного прочитання «Зірок» полів. Завдяки синтетичному поєднанню різних груп і видів інструментів, можливостей хору виникає відчуття, що світ, за словами



Рубцова, влаштований «грізно і прекрасно». Цей світ для нього повен багатомірних почуттів, особливо — любові і жалю, огорнутих майже нереальними, таємничими барабанами.

О. Градський створив образ Поета і образ Батьківщини, побаченої його очима. Перед нами постає ліричний герой, який всю нерозтрачену ніжність, тремтливості, силу, простоту і піднесеність синівської любові переносить на образ Вітчизни. З несаможиттєвості, властивою серцю, яке зазнало мук сирітства та самотності, відчуження і душевної замкнутості, Поет вигукнує: «Но если нет ни радости, ни горя, тогда не мни, что звонко запоешь. Любая тема — поля или моря, и тема гор — все это будет ложью!».

Зображення природи в рубцовській ліриці завжди повне експресії, внутрішньої виразності, воно наче в призмі збирає в собі всі інші мотиви. Градський, переклавши його на сучасну музичну мову, в кожній частині сюїти висвітлює все нові відтінки душевного стану.

Стилістика сюїти досить своєрідна. Красивий (майже соборний) хоровий спів створює динамічний просторовий образ і об'єднує окремі частини сюїти. Міцний сплав синтезу і фольк-року прикрашається традиційною для «Скоморохів» стихією — гумором, гротеском (звучання «під шарманчика»), пародією і самопародією на мелодії 70-х, шумами, чистим вокалом. Але вся музична і виконавська майстерність націлена на одне: щоб перед слухачем розкрився цей багатозначний символ — «Зірні» полів. Символ вічності і краси природи, символ Батьківщини, символ Поезії.

Р. ЛЮБАРСЬКИЙ.

БУКЕТ

Стихи Н. РУБЦОВА.

Я буду долго гнать велосипед.
В глухих лугах его останавлию.
Нарву цветов. И подарю букет
Той девушке, которую люблю.
Я ей скажу: — С другим наедине
О наших встречах позабыла ты,
И потому на память обо мне
Возьми вот эти скромные цветы!
Она пройдет, не поднимая глаз.
Когда туман сгущается и грусть,
Она пройдет, не поднимая глаз.
Не улыбувшись даже... Ну и пусть.
Я буду долго гнать велосипед,
В глухих лугах его останавлию.
Я лишь хочу, чтобы взяла букет
Та девушка, которую люблю...

НОСТАЛЬГІЯ ЗА «НОСТАЛЬГІЄЮ»

Наприкінці минулого року міські кінотеатри демонстрували фільми інформаційного показу XIV Московського міжнародного кінофестивалю «Амадей» та «Політ над гніздом зозулі» М. Формана, «Джинджер і Фред» Фелліні. Показ тривав лише тиждень, і не всі бажані встигли переглянути їх. То ж хотілось би знати, чи можна буде побачити ці фільми ще раз на екранах міста? «Політ над гніздом зозулі», правда, демонструвався, але якось раптово, без попередньої реклами, анонсу, і ми дізнались про це вже

після того, як показ завершили (до речі, йшов фільм лише три дні).

І ще: чи пошастить кіровоградським глядачам подивитись фільми А. Таркського «Жертвопринесення» та «Ностальгію», які вже тривалий час демонструються в інших містах України?

Хочеться, аби кінотеатри знайшли певну форму пропаганди й показу цих стрічок. Пріміром, за монопольним принципом.

Студенти IV курсу історичного факультету педінституту.



Несміливого першого акорду
Тремтливий дотик і протяжний звук.
Цей звук летить, немов листок
на воду.

Він шелестить, як перше листя
глоду.
Він відлітає, наче пташка з рук...
С. ПЕТРЕНКО.
Фотоюед В. ГРИБА.

12 КВІТНЯ 1888 року народився у місті Єлисаветграді видатний музикант і педагог Генріх Густавович Нейгауз. Музику почав вчитися у свого батька, теж видатного музиканта Г. В. Нейгауза.

Уже з раннього дитинства проявився талант, і в дев'ять років хлопчик почав давати концерти. У 1914 році закінчив Школу високої майстерності Академії музики і

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ
Г. Г. НЕЙГАУЗА

ду комітету входив і Генріх Густавович Нейгауз.

Протягом всього життя Генріх Нейгауз пропагував музику. У 1899 році в Єлисаветграді батько Генріха Густав Вільгельмович відкрив музичну школу по вулиці Миргородській (тепер Калініна) в домі Таранухіна. У цій школі влаш-

тист Нейгауз залишився в нашому місті для пропаганди музичної культури. І бажано було б поставити його на чолі музичної справи, дати йому народну консерваторію. Він зуміє примусити учнів так трудитися, як і сам.

З 1922 по 1964 рік, рік смерті, Генріх Нейгауз — директор Московської консерваторії.

У Нейгауза навчалися такі прославлені музиканти, як С. Ріхтер, Е. Гігельс. Я. Зак та інші. У нашому місті він був востаннє у 1924 році, але своїх земляків не забував.

Коли почалась війна і фашистські загарики підходили до міста, Генріх втік на Кавказ і подарував збірку нот учителю співів Є. С. Пузенкіну, нашому землякові, з теплим дарчим надписом і автографом, копія якого зберігається у Кіровоградському держархіві.

У 1955 році через газету «Кіровоградська правда» надіслав вітання з Новим роком. У 1956 році Генріхові Густавовичу було присвоєно звання народного артиста РРФСР. Його нагороджено орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора і медалями.

А. КУЗЬМЕНКО,
працівник Кіровоградського облдержархіву.

«Це сяяння звуків...»

сценічного мистецтва у Відні, а в 1915 році екстерном закінчив Петроградську консерваторію.

У вересні 1918 року в залі Єлисаветградського окружного суду відбувся перший концерт Генріха Нейгауза.

Ось як про це писала газета «Известия»: «Цей концерт, без сумніву, буде новим цінним вкладом в серію камерних виступів. Піаніст і професор Тифліської консерваторії Генріх Нейгауз, на жаль, мало відомий російській публіці, тоді як за кордоном його ім'я користується заслуженою популярністю».

У 1919 році у Єлисаветграді був створений музичний комітет, програмою роботи якого було розповсюдження музичної культури. До скла-

товувались концерти, лекції з пропаганди музики. Кожен концерт починався розповіддю про біографію композитора: характеризувалася суть його творчості і зміст музичних творів, які виконувались.

У 1919—1920 роках у цій школі виступав Генріх Густавович з концертами, присвяченими Баху, Бетховену, Брамсу.

У 1920 році газета «Известия» писала про концерт: «Нейгауз — це поет Баха, виконання «Органної прелюдії» було прекрасним. Це сяяння звуків, і Нейгауз не грає, а співає його. У Генріха Нейгауза є три риси, які виділяються: природжена талановитість, загальна і музична культура, надзвичайна працездатність. Бажано, щоб ар-

СТУДІЯ «РЕКОРД» ЗНАЙОМИТЬ

Олексій Максимов

Зал байдуже сприймає появу на сцені високого стрункого юнака. Ні його постань, ні прізвисько нікому не відомі. Та ось звучить мелодія пісні, і в залі вибухають оплески. Ім'я композитора й виконавця Олексія Максимова справді мало хто знає, хоча його пісні нерідко звучать по радіо. Якщо ж назвати «Село» у виконанні Людмили Сенчиної, «День народження» у виконанні Віталія Дубініна та інші, то кожен скаже, що Максимов у свої 27 років досить-таки популярний композитор.

Народився Олексій у музикальній сім'ї й уже в дитинстві визначив свою майбутню професію. Музикою захопився на п'ятому році життя. У школі створив свій ансамбль, який посів перше місце на міському конкурсі учнівських ВІА. Пробував створювати музику. У 1977—81 роках був солістом і автором пісень у групі «Чарівні сутінки».

З середини 1981 року Максимов — оригінальний автор-виконавець. Тепер глядачі могли побачити його тоді в передачі «Ранкова пошта». Він виконував пісню «Бал кульбабок». Згодом з'явилися «День народження», «Йокогама» та ін. Свої пісні Олексій складає на вірші Маргарити Пушкіної. Зараз Олексій Максимов працює в студії «Рекорд».

Д. ТКАЧЕНКО.

Знаменитий конференсьє

У Кіровограді та області з успіхом пройшли гастролі народного артиста РРФСР Зіновія Юхимовича ГЕРДТА

Хто з нас не пам'ятає його знаменитого конференсьє, який був гостем багатьох святкових телепередач? Актора ми також бачили у відомих фільмах: «Фокусник» (Кукушкін), «Золоте теля» (Паніковський), «Пічки-лавочки» (професор), «Втеча містера Мак-Кінлі» (Ейнштейн),

«Життя Бетховена» (Цінскаль), «Казки Старого Арбату», «Я вас дочекаюсь» тощо. У деяких стрічках артист читав текст від автора — «Дев'ять днів одного року», «Зигзаг удачі».

Під час виступів перед публікою З. Гердт ділився спогадами про

зустрічі з такими талановитими людьми, як Мейерхольд, Арбузов, Райкін, Плучек. Відчувалася щирість артиста, доброта і любов до публіки. Спасибі йому і за радість, і за сльози, які дарує нам своїм мистецтвом.

Л. РИБАКОВА.

В АШ улюблений футбольний клуб?

— Ростовські команди «Ростсельмаш» і СКА.

— Хто стане чемпіоном Європи-88?

— Господар турніру — команда ФРН.

— А чемпіоном Радянського Союзу?

Професіоналізм допоможе поновити і стабілізувати успіхи на міжнародній арені — це зрозуміло всім. Але проводяться якісь сумнівні експерименти із госпрозрахунковими командами, створюються

— Гадаю, що не ми віддали, а наші суперники зробили крок уперед. Адже і нині організація чемпіонату СРСР перебуває на рівні 1936 року, коли пройшов перший чемпіонат країни.

ІНТЕРВ'Ю НА ВАШЕ ПРОХАННЯ

Сам на сам з Віктором футболістом і газетярем

— Тут трохи важче, але на мою думку, переможцем буде один з московських клубів. Скоріше «Торпедо» або «Спартак». Редакція тижневика «Футбол-Хоккей», одного з найпопулярніших вітчизняних спортивних видань, розташувалась на третьому поверсі видавництва «Советский спорт», — три невеличкі кабінети. Та відомо, що авторитет друкованого видання в першу чергу залежить від людей, які в ньому працюють. Редактор «Футбол-Хоккей» Віктор Володимирович Понедельнік задовольнений: сьогодні відомий спортивний журналіст Станіслав Тонарев приніс йому маловідомі матеріали про розформування футбольної команди ЦБЧА у 1952 році. Так, «культ особи» тоді не обійшов навіть футболіста.

Понедельнік добре знає футбол. Спочатку грав у нього, а потім став членом Федерації футболу СРСР.

— Вважаю, що Федерація футболу СРСР досить консервативно ставиться до необхідної перебудови футбольного господарства.

фальшиві футбольні клуби. Необхідно форсувати події.

— Тобто, ви пропонуєте надати усім командам вищої ліги статус професіональних?

— Так, а вже життя доведе хто з них матиме шанс на існування. Радянський футбол багато не втратить, якщо, наприклад, зникне московське «Торпедо», а на його місці виросте спортивний клуб «Металург». Тільки у протиборстві (фінансовому, економічному, спортивному) можна закласти міцну базу. Інакше звання чемпіонів світу ми зможемо побачити лише уві сні.

— Збірну країни якого часу ви вважаєте найсильнішою?

— 1960—1966 років: чемпіони Європи, фіналісти європейського кубку, бронзові призери чемпіонату світу.

— Найголовніші причини кризи, яка намітилася в нашому футболі після чемпіонату світу в Англії?

— Що чути про Олега Блохіна?

— Цей гравець, який чимало зробив для вітчизняного футболу, знаходився у важкому положенні. На його шляху були різні перепони, аби Олег не потрапив до австрійського клубу другої ліги — мовляв «ти коштуєш більше». Але Блохін і нині залишається Блохіним — неповторною людиною і футболістом. Тому Олег вирішив розпочати шлях до звання чемпіона Австрії з його другого ешелону.

— Дієго Марадона виявив бажання грати за московський «Спартак». Це чути?

— Ні. Аргентинець дійсно хоче грати в СРСР.

В цей момент Віктору Понедельніку принесли величезну купу листів з усіх куточків країни. І наче за іронією долі зверху лежав лист від одного кіровоградця — вірного прихильника «Зірки»: «Допоможіть розібратися, чому наша команда грає так погано...».

— Обов'язково допоможемо. Влітку приїду до Кіровограда.

С. БОНДАРЄВ.

Москва — Кіровоград.

ВДОМА І СТІНИ ДОПОМАГАЮТЬ...

Але тільки в разі вашої присутності, шановні друзі «Зірки». Ви пам'ятаєте, що завтра о 16-й годині матч «Зірки» з луганським «Торпедо» відкривається новий футбольний сезон в Кіровограді?

ПРОЛОГ НЕ ВДАВСЯ

Своєрідним прологом до відкриття футбольного сезону в Кіровограді стали три матчі «Зірки» на чужих полях. Нагадаємо, що кіровоградці перший матч в Херсоні зіграли внічию (0:0) з місцевим «Кристалом». А ось дві інші гри наші земляки програли — в Білій Церкві «Динамо» (0:1) та Житомирі «Спартак» (0:2).



БЛІЦ-ФІНІШ. НЕ ЧЕКАЛИ?

Численні учасники футбольного конкурсу «МК» запропонували редакції дещо прискорити його, адже наближається час літніх відпусток, канікул. Тому у восьмому турі, який стане заключним, буде одразу 9 питань. Відповіді на питання чекаємо протягом двох тижнів. Останній строк — 24 квітня за пошто-вим штемпелем.

1. Коли вперше чемпіонів СРСР з футболу було нагороджено золотими медалями? (2 очка).
2. Хто з гравців відкрив рахунок голами київського «Динамо» в європейських кубках? (2 очка).
3. Яким має бути діаметр центрального кола футбольного поля? (2 очка).
4. Іспанський гравець Аугустін Гомес чимало виступав у складі московського «Торпедо», але в сезонах 1954—1955 років був відсутній в команді. Пригадайте причину відсутності. (3 очка).
5. Коли і де збірна СРСР провела перший товариський матч, зареєстрований ФІФА? (2 очка).
6. Видатний фізич, лауреат Нобелівської премії — футболіст. «Не може такого бути», — скажете ви... і помилитеся. Пригадайте, хто з лауреатів Нобелівської премії грав у футбол? (3 очка).
7. Спробуйте назвати рахунки матчів: 27 квітня. СРСР — Болгарія (олімпійські збірні).
- 30 квітня. «Арат» — «Дніпро».

ФУТБОЛЬНИЙ КОНКУРС

3 травня. «Динамо» (Москва) — «Чорноморець». За кожен вгаданий результат — по 3 очка.

Перед останнім туром положення лідерів має такий вигляд: І. Черевко, В. Манойленко (обидва — Кіровоград) та В. Чистосердов (Олександрія) — по 99 очок, Ю. Назаренко, А. Авдєєв (обидва — Кіровоград) — по 97, Е. Ілющенко (Олександрія) — 96, О. Балан, Н. Чорна — по 95, Д. Найдено, А. Мірошніченко, В. Білоус — по 93, Ю. Некрасов — 90, В. Колесников (усі — Кіровоград) — 88, С. Поливода (Мала Виска) — 84.

Даємо також правильні відповіді на кросворд, вміщений у минулому турі. ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Бутусов. 6. Бельгія. 9. Маврос. 10. Стопер. 14. Мігес. 15. «Вундертум». 16. Воног. 19. «Вележ». 22. Кунсо. 23. Колотов. 24. «Пратер». 25. «Погонь». 29. Попович. 30. «Браво». 31. «Бранні». 36. Токат. 37. Гранаткін. 38. Дунаї. 41. Галоха. 42. «Слав'я». 43. Заррага. 44. Качалін. ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. «Аустрія». 2. Новач. 3. Дедес. 4. Філатов. 7. Браун. 8. Хомич. 11. Чезена. 12. Тейлор. 13. Робсон. 17. «Депортіво». 18. Гутендорф. 20. Кочетов. 21. Порошин. 26. «Жерлан». 27. Боррас. 28. Пінчук. 32. «Болівар». 33. Орлов. 34. Кіган. 35. Балакін. 39. «Танго». 40. «Жірап».

Крюківський машинобудівний технікум

ПРОВОДИТЬ ПРИЙОМ УЧНІВ

на денне та заочне відділення
на 1988—1989 навчальний рік.

Технікум готує: техніків - технологів по обробці металів різанням (зі спеціалізацією по програмуванню для верстатів з числовим програмним управлінням) — спеціальність 0501;

техніків - технологів по зварювальному виробництву (зі спеціалізацією по зварюванню у середовищі захисних газів) — спеціальність 0507;

техніків - технологів по ливарному виробництву (зі спеціалізацією по механізації й автоматизації ливарного виробництва) — спеціальність 0408;

техніків - техноло-

гів по експлуатації й наладці верстатів з числовим програмним управлінням — спеціальність 05116.

Вступники подають заяву на ім'я директора.

До заяви додають: документ про освіту (оригінал), медичну довідку (форма № 086/у), виписку з трудової книжки (для тих, хто вступає на заочне відділення), чотири фотокартки 3x4 см.

Заяви прийматимуться з 3 травня по 31 липня.

Вступні экзамен проводяться на базі середньої школи: з російської мови і лі-

тератури (твір), математики (усно) — на спеціальності 0507 й 0501, хімії (усно) — на спеціальності 0408;

на базі восьмирічної школи: з російської мови (диктант), математики (усно).

Без вступних екзамени зараховуються особи, які закінчили восьмирічну або середню школу, середнє профтехучилище з оцінками «4» і «5».

По довідки звертатися на адресу: 315306, м. Кременчук-6 Полтавської обл., вул. Сербиценка, 7. Телефони — 6-12-06, 6-12-13, 6-12-08, 6-12-17.

ВСТУПАЙТЕ ДО НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ СРСР І ХАРКІВСЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ІНСТИТУТУ!

Приймають осіб чоловічої статі віком до 30 років, що відслужили дійсну військову службу в Збройних Силах СРСР, кому-

ністів та комсомольців, за станом здоров'я придатних до служби в органах МВС, що мають середню освіту й позитивно характеризуються по службі у Збройних Силах, за місцем роботи і проживання.

Строк навчання:

— у вищих навчальних закладах — 4 роки;

— у спеціальних серед-

ніх навчальних закладах — 2 роки.

Вступні экзамен:

до вищих навчальних закладів — з російської мови і літератури (письмово), історії СРСР (усно), суспільствознавства (усно);

до спеціальних серед-

ніх навчальних закладів —

з російської мови і літератури (письмово), історії СРСР (усно).

Курсанти забезпечуються безплатним харчуванням, гуртожитком, обмундируванням і грошовим утриманням. Час навчання зараховується до загального стажу служби в органах МВС.

Студентам Харківського юридичного інституту виплачується стипендія 55 крб. на місяць. Вони забезпечуються гуртожитком.

Випускникам навчальних закладів МВС СРСР видається диплом про вищу або середню юридичну освіту і присвоюється спеціальне звання «Лейтенант міліції» (лейтенант внутрішньої служби).

Після закінчення навчання випускників на-

правляють на службу в

органи внутрішніх справ на посади слідчих, експертів-криміналістів, оперуповноважених карного розшуку, відділів по боротьбі з розкраданням соціалістичної власності, спектрів адміністративної служби міліції, начальницького складу виправно-трудових закладів.

Звертатися на адресу:

м. Кіровоград, вул. Дзержинського, 41. Відділ кадрів УВС обласного кон-

ному, кабінет № 93, з 9.00 до 18.00, крім неділі, а також у відділі внутрішніх справ міськрайвиконкому за місцем проживання.

При собі необхідно мати паспорт, військовий, комсомольський (партійний) квитки, документ про середню освіту, свідоцтво про народження.

Відділ кадрів УВС обласного кон-

До відома молодих робітників, звільнених з лав Радянської Армії, випускників середніх та восьмирічних шкіл.

Управління місцевої промисловості облвиконкому через свої підприємства у місті й області направляє на навчання в Ірпінський індустріальний технікум на заочне навчання на 1988—1989 навчальний рік.

На денне навчання приймають осіб, які мають освіту за 8—10 класів, на спеціальності: електрообладнання промислових підприємств і установ; обробка металів різанням; експлуатація й наладка промислових робіт; бухгалтерський облік.

На заочне навчання приймають

осіб, які закінчили середню школу, на спеціальності:

електрообладнання промислових підприємств і установ; обробка металів різанням; експлуатація й наладка промислових робіт;

механізація обліку та обчислювальних робіт; бухгалтерський облік.

Про умови направлення до технікуму можна довідатися у відділі кадрів телефоном 4-38-66.

Управління місцевої промисловості облвиконкому.

9 квітня 1988 року

ПОНЕДІЛОК

11 КВІТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 7 серія. 10.00 — Новини. 10.10 — Телефільм «Шасливі мандрівники». 1 і 2 серії. 15.30 — Новини. 15.40 — До Міжнародного дня визволення в'язнів фашистських концтаборів. Док. телефільм «Горіла сосна палала». 16.15 — Фільм

концерт «Пісні Туву». 16.50 — Новини. 16.55 — Об'єктив. 17.35 — На зустріч XIX Всесоюзній партійній конференції. «Сторінки історії». Ленінські принципи соціалістичної демократії. 18.05 — На приз клубу «Золота шайба». 18.50 — Винайдено в СРСР. 19.35 — Мультфільм для дорослих. 19.40 — Сьогодні у світі. 20.00 — «Людина театру». Про сценаріста К. Станіславського театрального адміністратора

Ф. Михайльського. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Шасливі мандрівники». 3 серія. 23.20 — Сьогодні у світі. 23.30 — Співає М. Мінацаєв.

УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Комуністи 80-х. 17.30 — Телефільм «Зерно рожевої пшениці». 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.15 —

Мода, мода, мода... (Кіровоград). 18.30 — Концерт. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Час рішення — час дії». 20.15 — Концерт рок-групи «Машина часу». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Все про кіно. 23.00 — Вечірній вісник. 23.25 — Телепортатена.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. Науко-

во-популярні фільми із циклу «Загадки зоряного неба». 8.35, 9.35 — М. Гоголь. «Мертві душі». 8 кл. 9.05 — Родіська мова. 10.05 — Учіням СІТУ. Основи інформатики і обчислювальної техніки. 10.35, 11.35 — Образ В. І. Леніна в радянській літературі. 10 кл. 11.05 — Зібрання творів природи. 12.05 — Футбольний огляд. 12.35 — «Міста і роки». Док. телефільми. 13.10 — Новини. 13.15 — Фільм «Полін —

трава гірка». 18.00 — Новини. 18.15 — «Служу Радянському Союзу!». 19.15 — Док. фільм. 19.50 — 3. Кодай. Сонатина для віолончелі з фортепіано. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Міжнародна панорама. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «В силу обставин, що склалися...». Про профілактику правопорушень серед підлітків. 22.35 — Ранкова пошта (повтор). 23.05 — Новини.

ВІВТОРОК

12 КВІТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 7 і 8 серії. 11.00 — Новини. 11.10 — Телефільм «Шасливі мандрівники». 3 серія. 15.30 — Новини. 15.40 — Концерт оркестрів народних інструментів Москви. 16.10 — Програма Томської студії телебачення. 16.45 — Новини. 16.50 — Звукості. Музика! 17.30 — Застає в мультіліна.

ції. 18.10 — Людина. Земля. Всесвіт. 19.10 — Сьогодні у світі. 19.30 — Фільм «Кораблі пришестьців». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 7 серія. 23.15 — Сьогодні у світі.

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Грай, гітаро. 9.30 — Док. фільм «Діти Галактики». 10.35 — Шкільний екран. 8 клас. Фізика. 11.05 — «Доброго вам зорову». 11.40 —

Шкільний екран. 10 клас. Укр. літ. 12.05 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Для дітей. «Казка про Івана та його наречену Ганну». Вистава. (Кіровоград). 18.10 — «День за днем». (Кіровоград). 18.25 — Грають юні музиканти. Концерт переможців обласного конкурсу, присвяченого 100-річчю з дня народження Г. Нейгауза. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Концерт Державного оркестру народних інструментів УРСР

20.00 — Кубок СРСР з футболу. 1/1 фіналу. «Металіст» (Харків) — «Ротор» (Волгоград). 2-й тайм. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Незабутні». Народний артист СРСР П. Кармалюк. 22.50 — Вечірній вісник. 23.15 — Ліричні мініатюри.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. Науко-

во-популярні фільми із циклу «Загадки зоряного неба». «Вічний рух». «Наше сонце». 8.35, 9.35 — Географія. 7 кл. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Майстерня природи. 1 ми. 10.35, 11.35 — Музика. 1 кл. 10.55 — «Біографія нової квартири». Науково-популярний фільм. 11.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 11.55 — «Адресовано людям». Док. телефільми. 12.40 — Фільм-копирт за участю майстрів мистецтва Туркменської РСР. 13.10 — Новини. 13.15 — Ки-

ноафіша. 18.00 — Новини. 18.15 — Ритмічна гімнастика. 18.45 — «...До шістнадцяти і старші». 19.30 — «Для всіх і для кожного». Про розвиток кооперації в Ризі. 20.00 — Вечірній кіоск. 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. Загартування. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Урожайний вчир у Колонному залі Будинку спілок, присвячений 100-річчю з дня народження Г. Нейгауза. По закінченні — 23.35 — Новини.

СЕРЕДА

13 КВІТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 8 і 9 серії. 10.45 — Новини. 10.55 — Клуб мандрівників. 15.30 — Новини. 15.45 — «Портрет сучасника». Док. фільми. 16.35 — Наука: теорія, експеримент, практика. 17.05 — Новини. 17.10 — «...До шістнадцяти і старші». 17.55 — Мультфільм. 18.20 — Вудинок біля Світличих Гір. 18.40 —

«Борги наші». Телеальманах. Про виховання гуманного ставлення до тварин. 19.10 — Сьогодні у світі. 19.30 — «Майстри екрана». К. Лучко. Монологи. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 8 серія. 22.55 — Сьогодні у світі.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — «Темп». Телеадиопереклич з проблем науково-технічно-

го прогресу. 10.15 — Телефільм. 10.35 — Шкільний екран. 4 клас. Музика. 11.05 — Село і люди. 11.40 — Шкільний екран. 8 клас. Рос. літ. 12.10 — Новини. 12.25 — «Грають юні музиканти». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 16.30 — Новини. 16.45 — Срібний дзвіночок. 17.05 — Піаніст К. Віленський. 17.30 — Агрозпром: проблеми і пошуки. «Насінництво». 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.15 — Телефільм. «Портрет без рами». (Кіро-

воград). 18.25 — Наші довідки. (Кіровоград). 18.30 — Танці народів світу. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — До XIX Всесоюзної конференції КПРС. «Звірямо час». В парторганізаціях Чернівецької області. 20.00 — Кубок СРСР з футболу. 1/1 фіналу. «Дніпро» — «Динамо» (Тбілісі). 2-й тайм. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Відеоперейтаж з літературно-мистецького вечора, присвяченого 70-річчю О. Гончара

воград). 18.25 — Наші довідки. (Кіровоград). 18.30 — Танці народів світу. 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — До XIX Всесоюзної конференції КПРС. «Звірямо час». В парторганізаціях Чернівецької області. 20.00 — Кубок СРСР з футболу. 1/1 фіналу. «Дніпро» — «Динамо» (Тбілісі). 2-й тайм. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Відеоперейтаж з літературно-мистецького вечора, присвяченого 70-річчю О. Гончара

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. Науко-во-популярні фільми із циклу «Загадки зоряного неба». 8.35, 9.35 — Суспільство-знавство. 10 кл. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учіням СІТУ. Етика і психологія сімейного життя. 10.35, 11.35 — Історія. 9 кл. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — Фільм «Останній рік

Беркута». 13.30 — «Світ твоїх захоплень». Док. телефільм. 14.00 — Новини. 14.05 — Денний сеанс повторного телефільму. «Берег його життя». 1 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Док. фільм. 18.25 — Футбол. Кубок СРСР. 1/4 фіналу. «Торпедо» (Москва) — «Спартак». У перерві — 19.15 — Вечірня казка. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Материнське серце». Про зліт солдатських матерів у Колонному залі Будинку спілок (повтор від 7 березня). 23.05 — Новини.

ЧЕТВЕР

14 КВІТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 9 і 10 серії. 10.45 — Новини. 10.55 — Очевидно — неймовірно. 15.30 — Родина. 15.40 — «Для і турботи агропрому». Док. телефільми. 16.20 — Фільм — дітям. «Втримайся в сідлі». 17.25 — Новини. 17.30 — «Музична скарбниця». Г. Верді. «Річчя в Італії». Сим-

фонія для оркестру і альта соло. 18.20 — «Хто моя мама». Телеаніс про вихованців дитячих будинків Підмосков'я та їх вихователів. 18.55 — Сьогодні у світі. 19.15 — Перебудова: проблеми і рішення. Обговорюємо проект Закону «Про кооперативу в СРСР». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 9 серія. 22.55 — Сьогодні у світі. 23.05 — «Діючі особи». «РАФ» через рік

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Фільм-балет «Венеціанський мавр». 10.50 — Екран молоді. 11.20 — Док. фільм «Повернення». 11.40 — Шкільний екран. Музика. 12.15 — Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Срібний дзвіночок. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 17.05 — Телефільм «На порозі пенсії». Вулиця Камчатка. 17.35 — «Час назрів». Зустріч письменника Юліана Семеновича з кооператорами Ял-

ти. 18.30 — «День за днем». (Кіровоград). 18.45 — Телефільм «Заповітним стежками». (Кіровоград). 18.55 — Наші довідки. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Музичні зустрічі. 20.05 — До 100-річчя від дня народження Г. Нейгауза. «Таким ми його любимо». Концерт-монолог. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 22.30 — Новини. 23.35 — Музичний мо-

нітор. Романи на вірші О. Пушкіна.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Зміна погоди». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — О. Федосов. «Молода гвардія». 7 кл. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учіням СІТУ. Історія. 10.35, 11.35 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. 11.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 12.05 — Фільм «Вклонися до землі». 13.20 — Док.

телефільм. 13.50 — Новини. 13.55 — Грає О. Шаров (акордеон). 14.15 — Денний сеанс повторного телефільму. «Берег його життя». 2 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Сільська година. 19.15 — Хорей. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Динамо» (Москва). 2 і 3 періоди. У перерві — 19.55 — Вечірня казка. 20.45 — Грає народний артист РРФСР Е. Грач (саксофон). 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Концерт майстрів мистецтва. 23.05 — Новини.

П'ЯТНИЦЯ

15 КВІТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 10 серія. 9.40 — Музика сімейства Штраусів. 10.25 — Новини. 10.35 — «Діючі особи». «РАФ» через рік. 15.30 — Новини. 15.40 — Док. телефільм. 16.10 — Концерт Пхеньянського художнього ансамблю «Манусу-де». 16.45 — Програма Новоїрської студії телебачення. 17.30 — Новини. 17.35

— «Чого і чому?». Передача для дітей. 18.05 — Мультфільми. 18.25 — На зустріч XIX Всесоюзній партійній конференції. Питання теорії. Про формування історичної свідомості. 18.55 — Сьогодні у світі. 19.15 — Зустріч на виставці. Народний артист СРСР С. Светланов. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Життя Кліма Самгіна». 10 серія. 22.55 — Сьогодні у світі. 23.05 — «Музика дощу». Естрадна програма.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Для школярів. «Варіант». 9.45 — Муз. зустрічі. 10.45 — До 100-річчя від дня народження Г. Нейгауза. «Таким ми його любимо». Концерт-монолог. (Кіровоград на Республіканське телебачення). 11.25 — Молодіжна студія «Гарт». 12.55 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — На допомогу школі. Музика. 17.30 — Телефільм «Шасли-

ва мить не йди». (Кіровоград). 17.50 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — «Екран молоді». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — Стосується кожного. «Де взяти гроші?». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Від першої особи». Письменник А. Дімаров. 22.40 — Новини. 22.55 — Співає Н. Черпрага.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 —

Навчальна програма. «Крик журавля». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — М. Пришвін. «Комора Сонця». 5 кл. 9.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.05 — Сучасні дослідження Антарктиди. 10.35, 11.35 — В. Катаєв. «Син полку». 4 кл. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 12.05 — Фільм «Знай наших». 13.30 — «...І я залишу світлий слід». Док. телефільм. 14.15 — Новини. 14.20 — Денний сеанс повторного телефільму «Бе-

рег його життя». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Лауреати Міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського. Народна артистка СРСР М. Бієш. 19.00 — Клуб мандрівників. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Ритмічна гімнастика. 20.45 — Якщо хочеш бути здоровим. Загартування. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 22.05 — Екран документального фільму. «Буди і аванта-тис!» 22.45 — Новини.

СУБОТА

16 КВІТНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Виступає камерний хор Держтелерадіо Вірменії. 9.00 — М. П. Горбунів. Штрихи до біографії. Док. фільм Іа чинилу «Вони були першими». 9.10 — Чого і чому? 9.40 — В. Серов. «Дівчина, освітлена сонцем». Історія однієї картини. 10.20 — Фестиваль Індії в СРСР. 11.00 — На зустріч XIX Всесоюзній партійній конференції. Розмова по світі. 12.30 — Щоденнік артистки. 12.40 —

Р. Шуман. Квінтет для фортепіано, двох скрипок, альту і віолончелі. 13.15 — «Наші сучасники». Фільм «Моя справа». 1 і 2 серії. У перерві — 14.20 — Щоденник суботника. 15.40 — У світі тварин. 16.40 — Щоденник суботника. 16.50 — Для всіх і для кожного. 17.20 — Фантастика в мультіплікації. 17.40 — Редакція міжнародного життя представляє. 18.50 — Концерт з творів А. Новикова. У перерві — 19.40 — Новини. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «У світі вчорашнього». «Світ лялькового театру». Випуск з 22.40

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — Концерт. 10.15 — «Позивні червоної суботи». 10.30 — На шляху республіки. Погода на вихідні. 10.35 — «Живе слово». Квітень російської мови. 11.05 — Концерт фольклорно-хореографічного ансамблю «Славяні». 12.05 — Новини. 12.15 — Доброго вам здоров'я. «Алкоголізм і фізкультура». 12.45 — Фільм-копирт. «Натхнення». 13.15 — «Позивні червоної суботи»

13.30 — «Наука і час». Живу біля Чорного моря. Передача перша. 14.00 — Кінопрограма «У світі цікавого». 14.40 — Республіканський фестиваль. «Пісня скликає лугів». 15.25 — Мультфільм «Три мультіплікаційні подорожі». 15.40 — Позивні червоної суботи. 15.55 — Худ. фільм із субтитрами. «Військ. враже. лютячого сина». 17.00 — Суботні зустрічі. 18.30 — Естрадні мініатюри. 18.40 — Гастроноліна афіша республіки. Погода. 18.45 — Скарби музеїв України. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — В концерт-

них залах України. 20.35 — Кіноанонс. Телеафіша. Погода. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Кінокомедія «Суєта суєт». 23.15 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Програма «Думка». «Студія представляє...». «Соня Кітська». Із циклу «Грані пізнання». 9.00 — «Співзвуччя». Марк Твен. І. Ільїн. С. Петров. 10.40 — Радянсько-американська телеконференція з проблем онкології. 11.40 — Діалог з комп'ю-

тером. 12.30 — Твоя лентинська бібліотека. В. І. Ленін. «Великий почин». 13.10 — «Пори року». Квітень. 14.15 — Людина. Земля. Всесвіт. 15.15 — «Аншла! Аншла!». Тележурнал. 16.30 — Фільм «Олеся». 17.50 — «Музичний портрет». Д. Губаш. 18.35 — Фільм «Тринадцять днів». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Міжнародні змагання олімпійського спорту. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Програма «Думка». К. Ваншенін. «Попути себе». Передача з 22.50 — Телеафіша. Перспектива. 23.35 — Новини.

НЕДІЛЯ

17 КВІТНЯ

ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — Співає тріо «Горобинька». 9.15 — Тираж «Спортлото». 9.30 — Будининок. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — Док. телефільм. 12.30 — Музичний кіоск. 13.00 — Сільська година. 14.00 — Радянсько-американська телеконференція з проблем онкології. 15.00 — Дитячий гумористичний кіножурнал

«Брама». 15.10 — Фільм-концерт «Ще одна усмішка». 15.40 — Сьогодні. 15.55 — Глас оркестру духових інструментів. Великого театру СРСР. 16.30 — Багатосерійний науково-популярний телефільм «Життя на Землі». (Англія). Фільм 7 — «Підкорювачі еуші». 17.15 — Міжнародна панорама. 18.00 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Дніпро» — «Спартак». 19.50 — Мультфільм. 20.00 — Хвалити поезії. 20.05 — Концерт хору ім. М. Пятницького. 21.00 — «Час». 21.40 — Фільм «Плавачі». 23.05 —

Футбольний огляд. 23.35 — Новини.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — Док. фільм «Поєдинокі суспільства». 10.00 — Художня панорама. 10.50 — Кіноекран ДАІ. Погода. 10.55 — Фільм-опера «Комеданти». 12.00 — Слава солдатська. 13.00 — «Наука і час». Живу біля Чорного моря. Передача друга. 13.30 — Новини. 13.40 — Муз. фільм «Шкільна оперета». 14.00 — Село і люди. 14.30 — Ви нам писали. 15.00 — Чемпіонат

СРСР з футболу. «Кайрат» — «Динамо» (Київ). 16.45 — Мультфільм на замовлення. 17.45 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл» — СКА (Лeningrad). 1 і 3 періоди. 19.15 — Актуальна камера. 19.50 — Муз. фільм. Співає народний артист СРСР Георг Отс. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — М. Старинський. «За двома зайцями». В перерві — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку ставай! 8.15 — Програма «Дум-

ка». Сьогодні — День радянської науки. 8.20 — «Мрійники». Науково-популярний фільм. 9.05 — Панорама: новини науки. 9.30 — «Навіоло світу». Кіноальманах. 10.30 — Панорама: новини науки. 10.50 — Життя видатних людей. Академік А. Колмогоров. 11.20 — Паранормальні науки. 11.40 — Інженерний корпус. 13.25 — Наука: теорія, експеримент, практика. 14.00 — Показують театри країни. Фільм-вистава «Колія». 15.50 — Док. фільм. 16.10 — Рек-

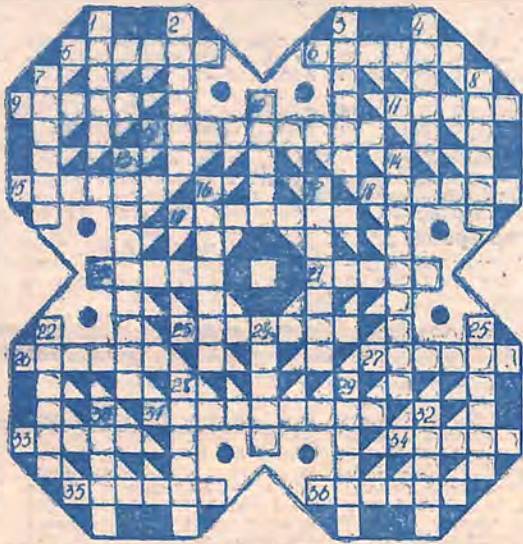
лама. 16.15 — «Спорт особистість». О. Мелвіл. 16.45 — «Державний кордон». Художній телефільм. Фільм 2. «Мирне літо 21-го року». 1 і 2 серії. 19.00 — Телевізійний музичний абонемент. Г. Нейгауз і його учні. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Художня гімнастика. Міжнародні змагання на приз журналу «Советская женщина». 21.00 — «Час». 21.40 — Сторін

Кросворд

«Олімпійський»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Один із прийомів захисту в класичній боротьбі. 6. Столиця двох Олімпіад. 9. Смолокрип. 11. Елемент у фігурному катанні. 12. Спортивне гірськостроєння. 15. Повторний удар у фехтуванні. 18. Група місць на стадіоні. 19. Відомий математик, античний олімпіонік. 20. Захисний шолом. 21. Видатний фінський шахер, володар дванадцяти олімпійських нагород. 23. Колектив спортсменів. 26. Місце для екіпажу на яхті. 27. Вид причілу в кульовій стрільбі. 31. Біатлоніст, срібний призер Олімпіади-88. 33. Вправа у важкій атлетиці. 34. Поняття м'яча на воротах. 35. Командна спортивна гра. 36. Радянський хокеїст, дворазовий олімпійський чемпіон.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Провідний учасник змагань. 2. Нагорода. 3. Місце для виступів важкоатлетів. 4. Метальний снаряд. 7. Спортивний велосипед.



8. Олімпійський чемпіон 1968 року зі стрільби на круглому стенді. 10. Змагання у швидкості їзди на велосипеді. 13. Віддал між стартом і фінішем. 14. Урожайний акт відкриття Олімпійських ігор. 16. Радянський вершник, перший олімпійський чемпіон у виїзді. 17. Клас яхт. 22. Автор

нниги «Про лиж і про себе». 24. Людина великої фізичної сили. 25. Антична одиниця виміру відстані. 28. Проміжок часу в одній із ігор. 29. Суддя спортивних змагань. 30. Олімпійська арена Монреалі. 32. Рух коня.

Склав В. НЕЧИПОРЕНКО.
м. Знам'янка.

МУЖЧИНА В ДОМІ

У вашому господарстві ще немає складного відра, яке приготується для збирання грибів? Його дуже легко зробити і тоді у вас замість важкого відра або корзини, буде з собою тільки невеликий згорток. Таке відро можна зробити з кусків брезенту або старого плаща. Спочатку заготовимо три обруча з дроту в 4 мм. Верхній обруч зробити з вушком для ручки відра. Потім по розміру обруча зшити мішок з круглим дном і з середини пришити до нього обруч. Тепер залишилося приробити ручку і можна відправлятися у ліс.

Будь яка дрібничка, яку ви вже хочете винести як стару і непотрібну, може пригодиться для рукоділля. Наприклад, в футляр від використаної помади вставте кусочок крейди, яким ви будете користуватися при розкріпці тканини. Тоді руки не будуть вимазуватися. Можна замість крейди покласти кусочок поро-

лону. Це буде чудовим місцем для зберігання голів, коли ви йдете у похід чи їдете у відпустку.

Стару клеюнку можна використати для ви-

кroyки, вони будуть довше служити вам.

Якщо між дверима і коробкою утворилася значна щілина, в цьому місці наклейте на коробку або дверне полотно кілька смужок картону чи фанери. Після того, як клеї затвердіє, відремонтоване місце вірівняйте рашпилем або гострим шевським ножом, прошліфуйте наждачним папером, закріпленим на дерев'яному брусочку, і пофарбуйте олійною фарбою.

Часто причиною того, що вікна погано відчиняються і зачиняються, є ослаблення шурупів, які тримають петлі.

Якщо стулка вікна переносилася, зніміть її з петель і обережно пристругніть. Щоб запобігти дальшому переносу, укріпіть її металевим кутником.

ВІДПОВІДІ НА ЧАЙНВОРД «А», ВМІЩЕНИЙ В «МК» ЗА 2 КВІТНЯ Ц. Р.

1. Афродіта. 2. Алгебра. 3. Агава. 4. Анапа. 5. Арфа. 6. Аріппа. 7. Астроїда. 8. Антена. 9. Адреса. 10. Афіліна. 11. Арізона. 12. Азбука. 13. Аноста. 14. Амазонка. 15. Авілопа. 16. Аріа. 17. Ангела. 18. Атмосфера. 19. «Автоматика». 20. Альфа. 21. Алоза. 22. Аврора. 23. Архітектура. 24. Астахова. 25. Апіа.

Дивні думки

Зоотехнік:
— Хіба ревуть воли, як ясла повні?
Гумориста:
— Від великого до смішного — один крок...
Краще я піду в зворотному напрямку!
Завмага:
— Якщо ревізор — вовк, то в нього вовчий апетит...

Л. РОМАН.

Життя

на глюкозі

Десять літ нічого не їла 25-річна китаянка Сюн Цзайдін. Після пе-

ренесеної лихоманки вона захворіла спорадичним енцефалітом і не могла вживати ніякої їжі. Життя в ній підтримувалося ін'єкціями глюкози — одна на десять днів. Дівчина вісім років лежала в постелі, часто втрачала свідомість. Після лікування в госпіталі міста Ухань хвора може ходити, виконує домашню роботу. Твердої їжі вживати все ж не може, п'є воду з цукром, рисовий відвар і настоюку женьшеня. Обходиться вже без уколів. Поправилася на 10 кілограмів.

Медики вважають випадок унікальним.

Звідки бензинові фонтани

Сильний ураган звалив кілька дерев поблизу столиці Аргентини. Вони впали на споруду невідомого призначення на пустирі, і звідти раптом ударив потужний фонтан бензину. З'ясувалося, що група шахрів тихцем підключилася до нафтопроводу, відсмоктувала звідти паливо, перекривала в зруйнованій споруді і продавала, наживаючи мільйони.

«ХОЧУ ТОНКУ ТАЛІЮ!»

тримає. Коли ж збиратимете розсіпані предмети, крокування між ними буде невеликим перепочином.

Робіть ці вправи при відчуженому вікні, після обтирання холодною водою. Краще не сумішіте це заняття із зарядкою — одне виконуйте вранці, інше — ввечері, аби тільки не після їди.

Інстинкт чи розум?

Чи мислять тварини? На це дискусійне запитання намагаються відповісти тисячі натуралістів у усьому світі. Відповіді суперечливі, але нехай вони залишаться парадоксами вчених. Безперечним лишається одне: спостерігаючи за живим світом лісу, степу, можна підглядати багато цікавого та незвичайного.

Вийшовши на прогулянку до соснового лісу на околиці обласного центру, я в першу чергу завітав до знайомого джерела. На пагорбі росте клен польовий, а з-під його коріння, крізь вапняк, б'є прозора і, звичайно, смачна джерельна вода, а біля неї зібралася різне птаство. Красуючись чорними, білими, жовтими і червоними барвами свого оперення, перелітають з гілок на каміння біля води яскраві щиглики. На верхов'їт висівають мелодійну пісеньку жовтоголова пташка королюк, зріда піднімаючи свою золотисту шапочку, наче корону. На вербі сидять червоногруді ріпологи, гілки сріблястого лоху прикрашають блакитні синиці, на купині — чубатий жайворонок... А в «купелі» поки що метушаться тільки щигли: кілька їх купається досхочу, а потім поступаються місцем іншим, які терпляче чекають своєї черги. Мимоволі спадає на думку, що все це робиться осмислено... Може, такі даремно людиною вважає, що тільки вона має розум?

У сосновому лісі яносів ніби похмуро і тихо. Та зупиніться й придивіться. Невідомо звідки на галлях з'являються руді, блакитнокрилі бешкетники-сойки. Вони не помічають людини і тому заїмають кумедну гру. Спочатку усі снують навколо пеня, а невдовзі один птах злітає на пеня, а інші починають його збивати звідти, налітаючи й вдаряючи крилами. В дитинстві ми гралися у таку гру, яку називали «хто у замку король». Свідомо птахи чинять так чи ні — невідомо, а от що, граються собі навістю — напевно.

На високому осокорі розсілися білобокі довгохвості сороки. Непосидючі птахи по черзі злітали на гілочку тонку гілку і гойдалися, аж поки та не угнулася майже до землі. Тоді сороки ніби аж із радістю стретотили. І так продовжувалося хвилин п'ятнадцять. Силалося враження, що від цієї гри птахи одержували насолоду.

А хіба можна пояснити інстинктом випадок, що трапився у дендропарку «Веселі Боковеньки», де одного разу серед білого дня руді розбійниці-лисиці знавця зробили напад на подвір'я, де спокійно квокали кури, розгрібаючи якісь сміття? Господар сидів під деревом і переглядав журнал, аж гульк — із чагарника появилися дві молоді лисиці. Відбивши від гурту одну курку, звірі неквапно погнали її до горішника. Шкода було зозулястості, та господар — великий любитель природи — вирішив до кінця спостерігати це незвичайне полювання. Через півхвилини наступила несподівана розв'язка. Курка підбігла до заростів, а на ній там уже чатували дві старі лисиці, які, схопивши бідолаху, миттю щезли. За ними подалися й молоді «загоничі»...

Згадалося й спостереження десятилітньої давності. На околиці міста в лісопосадках завжди можна бачити птахів. Того разу з моєю появою зняли галас сороки та сойки. Я, щільно притулившись до стовбура сосни, почав прислухатися. Невдовзі крізь шум вітру, скрипіння гілок та крику птахів почув голоси двох сойок, що сиділи неподалік. Якщо одна з них кричала два рази «кре-кре», то й інша відповідала їй точнісінько так. А коли перша кричала «кре-кре-кре» — друга відповідала теж тричі. При цьому сойки дотримувалися постійного ритму: два-три, два-три. Химерно, але факт! Після кількох хвилин «математичної» гри вони закричали невлад, а потім, затіявши сварку поміж собою, полетіли до річки. Ідучи лісом, я намагався зрозуміти поведінку птахів. Відомо, що пернаті досить кмітливі, та невже вони лічити можуть? Можливо, робили вони це несвідомо, але почуття ритму, безумовно, їм не бракує.

А ось історія, яку повідав мені знайомий лісник Олексій Єфремович. У достовірності цієї бувальщини можна не сумніватися. Старий лісник був закоханий у природу. Любив свій ліс і мешканців, що його населяють. Він ніколи не кривив птахів та звірів. Але в один час із лісного подвір'я почали зникати індиків.

Підозра впала на рудого лиса, що мешкав у барсуковій норі, поблизу Кротової балки. Коли той хитрун халав індиків — вночі вони їх заминали в хлібі, а вдень на подвір'ї чатували собаки? Зникло ще двійко пернатих, перш ніж лісник пізнав таємницю ліса. Той підповзав бур'янами до подвір'я і, лежачи у схованці, піднімав дотори свого пухнастого хвоста, похитуючи ним з боку на бік. Індиків, помітивши незнайомий яскравий предмет, зчинили галас і наближались до нього. Невідомо, що вело їх — допитливість чи щось інше, але вони підходили надто близько до рудого хитруна. Той миттю халав найцікавішого птаха за шийку і безшумно зникав у нущах...

Цікаво, як лис додумався до такого способу полювання? Навряд чи він робив це інстинктивно!

М. ЛИНІВ.

сцена екран арена

Дорогі друзі студентського театру «Резонанс»! 15 квітня востаннє в цьому сезоні студенти гратимуть для вас комедію французького драматурга Жана Реньяра «Єдиний спадкоємець». Чи не забули ви завітати до театру? Отже, наступної п'ятниці о 19 год. 30 хв. вас чекають в актовому залі педагогічного інституту імені О. С. Пушкіна.

Сьогодні ім'я грузинського режисера Т. Абуладзе добре відоме шанувальникам кіномистецтва, в першу чергу — завдяки таким фільмам, як «Дерево бажання» і «Покаяння». А першим фільмом своєрідної трилогії Абуладзе стала стрічка «Мольба», знята режисером за мотивами творів класика грузинської літератури Важа Пшавелі. Фільм «Мольба» у всесоюзному прокаті з'явився тільки в умовах перебудови.

Наступної суботи, 16 квітня глядачі переглянуть фільм «Мольба» у кінотеатрі «Екран». Початок о 18 год. 40 хв.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой комунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.
На украинском языке.



НАША АДРЕСА:
216050, МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.



Телефони: редактора — 2-54-11;
заступника редактора — 2-29-92;
відповідального секретаря — 2-27-65; відділів: комуністичного виховання — 4-66-79, 4-64-21;
комсомольського життя та єдиної молоді — 2-04-84; учасницької молоді і соціальних проблем — 2-59-82; фотолaboratorії — 4-94-94; оголошень — 4-28-86;
коректорської — 3-61-83.

Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глібини, 2.

БК 06094. Індекс 61103.

Зам. № 158. Тираж 57 800.

Над номером працювали: складач машинного набору — М. Мужиковський, складач друку — Л. Урсаєнко, Н. Старостіна, коректори — Л. Коваленко, Л. Сердюченко, цинкограф — О. Щербак, пап. душкарі — В. Чистяков, А. Озерянський, М. Янко-вний, відповідальний черговий — С. Бондарев.